

ΠΟΡΙΣΜΑ - ΠΡΟΤΑΣΗ
ΤΗΣ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Επί του από 31-3-2009, με αριθμό πρωτοκόλλου 310, εγγράφου του κ. Ανακριτή του 20ού τμήματος Πλημμελειοδικών Αθηνών προς τον κ. Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, σχετικά με τα στοιχεία, που προέκυψαν από την διεξαχθείσα κύρια ανάκριση (Α2008/2762), με αφορμή την από 27-4-2007 αναφορά του πρώην Υπουργού Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Αριστοτέλη Παυλίδη και τα καταγγελλόμενα από τον εφοπλιστή κ. Μανούση, τα οποία, κατά την άποψη του κ. Ανακριτή, χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης από την Βουλή των Ελλήνων για ενδεχόμενη τέλεση αξιόποινης πράξης και, συγκεκριμένα, της ηθικής αυτουργίας σε εκβίαση από πλευράς του πρώην Υπουργού, κ. Αριστοτέλη Παυλίδη, που φέρεται ότι τελέστηκε από τον Διευθυντή του πολιτικού του γραφείου στο εν λόγω Υπουργείο, κ. Π. Ζαχαρίου κατά το χρονικό διάστημα από 3-11-2006 έως 8-1-2007, σε βάρος του παραπάνω, κ. Φ. Μανούση, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

1. Η εκκίνηση της προκείμενης υπόθεσης έλαβε χώρα με πρωτοβουλία του κ. Παυλίδη, ο οποίος στις 30/4/2007 εγχείρισε στον κ. Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου την από 27/4/2007 μηνυτήρια αναφορά, καταγγέλλοντας εις βάρος του απόπειρα εκβίασης εκ μέρους του κ. Φ. Μανούση.

Συγκεκριμένα, στις 27/4/2007, ο κ. Παυλίδης κατήγγειλε ότι δέχτηκε τηλεφώνημα από το Γραφείο του κ. Πρωθυπουργού και, συγκεκριμένα, από τον κ. Ι. Αγγέλου, ο οποίος τον πληροφόρησε ότι ο τ. βουλευτής κ. Κ. Ζαχαράκης τον ενημέρωσε πως ο κ. Φ. Μανούσης του γνώρισε ότι ο Διευθυντής του γραφείου του

Υπουργού κ. Παυλίδη, κ. Παναγιώτης Ζαχαρίου, δήλωσε σε συνάντηση, που είχε στα γραφεία του κ. Φ. Μανούση, πως, για τον διαγωνισμό, της 20.11.2006, είχαν δείξει ενδιαφέρον και άλλοι εφοπλιστές, οι οποίοι, μάλιστα, είχαν εκφράσει την επιθυμία τους να βοηθήσουν τον Υπουργό. Επίσης, ο κ. Φ. Μανούσης ισχυρίστηκε ότι η επίσκεψη είχε βιντεοσκοπηθεί και απειλούσε να την δημοσιοποιήσει, ζητώντας ταυτόχρονα «να μην αδικηθεί».

Εξάλλου, ο κ. Αρ. Παυλίδης ενημερώθηκε από τον κ. Π. Ζαχαρίου, Δ/ντή του Γραφείου του, ότι, δύο μέρες νωρίτερα, στις 25.4.2007, κατά τη διάρκεια της απουσίας του κ. Παυλίδη στη Μυτιλήνη, είχε δεχτεί, από τον στενό συνεργάτη του κ. Φ. Μανούση κ. Π. Μακρή, ένα φάκελο, ο οποίος περιείχε δύο φωτογραφίες, που τον απεικόνιζαν στο γραφείο του κ. Φ. Μανούση. Ο κ. Αρ. Παυλίδης, αφού ενημερώθηκε από τον άνω Διευθυντή του, κατέθεσε την παραπάνω μηνυτήρια αναφορά του, που εγχειρίστηκε την Δευτέρα 30.4.2007, διότι θεώρησε το περιστατικό σοβαρότατο, καθώς στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα θα προκηρυσσόταν διαγωνισμός για τα δρομολόγια των άγονων γραμμών. Τα παραπάνω επιβεβαιώθηκαν απολύτως από τις καταθέσεις των κ.κ. Ι. Αγγέλου και Κ. Ζαχαράκη ενώπιον της Επιτροπής μας.

Παράλληλα, ο κ. Αρ. Παυλίδης έκανε δεκτή και την από 27.4.2007 παραίτηση του κ. Π. Ζαχαρίου, από την θέση του Δ/ντού του Γραφείου του, ο οποίος του επιβεβαίωσε το γεγονός των επισκέψεών του στα γραφεία του κ. Φ. Μανούση, δεν τον απομάκρυνε όμως από συνεργάτη του, αφού τον διόρισε ως ειδικό σύμβουλό του, διότι, όπως ο ίδιος ο πρώην Υπουργός κατέθεσε σε όλη τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης αρχικά, της κύριας ανάκρισης στη συνέχεια και στην Επιτροπή μας, σε καμία

περίπτωση δεν ήθελε, ούτε εμμέσως, να επιβεβαιώσει τους ισχυρισμούς του κ. Φ. Μανούση, όπως αποτυπώθηκαν στις παραπάνω επικοινωνίες.

Από την άλλη πλευρά, ο κ. Φ. Μανούσης, τόσο κατά την διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης, όσο και κατά τη διενέργεια της κύριας ανάκρισης, υποστήριξε ότι περί τα τέλη Σεπτεμβρίου, αρχές Οκτωβρίου 2006, επισκέφτηκε τον κ. Αρ. Παυλίδη στο γραφείο του, στο Υπουργείο, διαμαρτυρόμενος για τον συνεχή αποκλεισμό των εταιρειών συμφερόντων του από την εκτέλεση κρατικών επιδοτούμενων δρομολογίων άγονης γραμμής κι' ενόψει του διεθνούς μειοδοτικού διαγωνισμού, που προκηρύχθηκε στις 25.9.2006 και θα πραγματοποιείτο στις 20.11.2006, σχετικά με την επιλογή ανάθεσης αναδόχου εκτέλεσης των επιδοτούμενων δρομολογίων άγονης γραμμής μεταξύ των λιμένων α) Καβάλας, Λήμνου, Μυτιλήνης, Σάμου και β) Θεσσαλονίκης, Μυτιλήνης.

Κατά την παραπάνω συνάντηση, ο κ. Φ. Μανούσης ισχυρίζεται ότι ο Αριστοτέλης Παυλίδης του υπέδειξε να επικοινωνεί εφεξής με τον κ. Π. Ζαχαρίου για την επίλυση των προβλημάτων αυτών, και συγκεκριμένα του υπέδειξε «κοίτα να συζητάς μαζί του και να τα βρεις», ώστε με τον τρόπο αυτό να λαμβάνει γνώση και ο ίδιος. Στη συνέχεια, ο κ. Π. Ζαχαρίου επισκέφθηκε τα γραφεία του κ. Φ. Μανούση 4 φορές και, συγκεκριμένα, στις 3-11-2006, 14-11-2006, 6-12-2006 και 27-12-2006, όπου καταγγέλλεται ότι ζήτησε οικονομική βοήθεια για να «εξασφαλιστούν» ο κ. Υπουργός και ο κ. Π. Ζαχαρίου «στα γράματα τους» και για ν' αντιμετωπίσει ο μιν κ. Αρ. Παυλίδης τ' αυξημένα έξοδα της αγοράς ακινήτου από την θυγατέρα του Αγγελική, ο δε κ. Π. Ζαχαρίου παλαιά του χρέη παρέχοντας, ως αντάλλαγμα, την προστασία και την εξασφάλιση ισοτιμίας και

αποφυγής παρανόμων αποκλεισμών των εταιρειών του καταγγέλλοντα από αντίστοιχους διαγωνισμούς.

Έτσι, πάντοτε σύμφωνα με τα καταγγελλόμενα εκ μέρους του κ. Φ. Μανούση και τα διαλαμβανόμενα στο παραπάνω έγγραφο του κ. Ανακριτή, υπό το βάρος των απειλών βλάβης των εταιρειών του, εξαναγκάστηκε και κατέβαλε στον κ. Π. Ζαχαρίου τα παρακάτω ποσά σε μετρητά: α) 100.000 ευρώ την 3-11-2006, β) 15.000 ευρώ τα Χριστούγεννα 2006, σε επίσκεψη του Π. Ζαχαρίου στην οικία του Φ. Μανούση, γ) 10.000 ευρώ την 27-12-2006, ενώ κατέθεσε, στις 8.1.2007, το ποσό των 7.500 ευρώ σε τραπεζικό λογαριασμό, που του υποδείχθηκε (υπέρ Τσαμπίκου Τριομμάτη), μέρος του οποίου και, συγκεκριμένα, ποσό 5.000 ευρώ, τελικά του επιστράφηκε.

Επίσης, πάλι σύμφωνα με τις καταγγελίες του Φ. Μανούση, φέρεται ότι εκείνος παρέδωσε στον κ. Π. Ζαχαρίου, στις 14-11-2006, 3 επιταγές, χωρίς ημερομηνία έκδοσης, που εκδόθηκαν από εταιρεία συμφερόντων του καταγγέλλοντα σε διαταγή του ιδίου, εκάστης ονομαστικής αξίας 100.000 ευρώ και, στις 6-12-2006, 3 ακόμα επιταγές εκδόσεως της ίδιας εταιρείας σε διαταγή του καταγγέλλοντα, από τις οποίες οι 2 ήταν ονομαστικής αξίας 100.000 ευρώ έκαστη και 1 ήταν ονομαστικής αξίας 25.000 ευρώ. Όλες οι προαναφερόμενες επιταγές ήταν χωρίς ημερομηνία.

Κατά τους ισχυρισμούς του κ. Φ. Μανούση, όπως διαλαμβάνεται στο παραπάνω έγγραφο του κ. Ανακριτή και στο σύνολο των καταθέσεών του, τα παραπάνω ποσά καταβλήθηκαν και οι παραπάνω επιταγές παραδόθηκαν στον κ. Π. Ζαχαρίου, με σκοπό οι εταιρείες των συμφερόντων του κ. Φ. Μανούση να μην αδικηθούν στον παραπάνω διαγωνισμό της 20.11.2006.

Στη συνέχεια όμως, και ενώ δεν είχε ακόμα λάβει χώρα η παραπάνω φερόμενη καταβολή στις 8.1.2007, ο κ. Φ. Μανούσης ενημέρωσε προφορικά τον κ. Α. Καραμάριο, τον Δεκέμβριο του 2006, για τις παραπάνω καταγγελλόμενες ενέργειες «εκβίασης» των κ.κ. Π. Ζαχαρίου και Αρ. Παυλίδη. Το γεγονός αυτό, κατά τον κ. Φ. Μανούση, κατέστησε αδύνατη την είσπραξη των επίμαχων επιταγών και στάθηκε η αφορμή για την έκδοση σειράς αποφάσεων του κ. Αρ. Παυλίδη, οι οποίες, κατά τον κ. Φ. Μανούση, μοναδικό σκοπό είχαν αφενός να πλήξουν τόσο τον ίδιο, όσο και τις εταιρείες συμφερόντων του, και αφετέρου να ευνοήσουν τους ανταγωνιστές του. Επιπλέον, ο κ. Φ. Μανούσης με έμφαση ισχυρίστηκε, τόσο ενώπιον του κ. Ανακριτή, όσο και ενώπιον της Επιτροπής μας, ότι η υποβολή της από 27.4.2007 μηνυτήριας αναφοράς του κ. Αρ. Παυλίδη εις βάρος του συνιστά «προφανή μεθόδευση» του πρώην Υπουργού, ώστε να φανεί εκείνος πως προσέφυγε πρώτος στη Δικαιοσύνη, ενώ, παράλληλα, υποστηρίζει ότι, ήδη από 14.4.2006, είχε, με ιδιόγραφη επιστολή του, ενημερώσει τον κ. Αρ. Παυλίδη για το φωτογραφικό υλικό που είχε στη διάθεσή του και την πρόθεσή του να το δημοσιοποιήσει.

2. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, για την αξιολόγηση της προκείμενης υπόθεσης στο σύνολό της, να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Για πρώτη φορά, ο κ. Φ. Μανούσης ενημέρωσε και παρουσίασε το φωτογραφικό υλικό, που είχε στη διάθεσή του και που απεικόνιζε τον κ. Π. Ζαχαρίου σε επίσκεψη στα γραφεία του, με την αποστολή, στις 25.4.2007, των επίμαχων φωτογραφιών στο Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής.

- Εξάλλου, ο ισχυρισμός του κ. Φ. Μανούση ότι δήθεν είχε προειδοποιήσει για την ύπαρξη του επίμαχου φωτογραφικού υλικού και την πρόθεσή του να το δημοσιοποιήσει, με την ιδιόγραφη από 14.4.2007 επιστολή του προς τον κ. Αρ. Παυλίδη, δεν αποδεικνύεται ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, ο κ. Φ. Μανούσης ισχυρίστηκε ότι την επιστολή αυτή είχε παραδώσει στον κ. Α. Βαρδουλάκη σε συνάντησή τους, όπου παρευρισκόταν και ο κ. Π. Ζαχαρίου, σε παρακείμενο του Υπουργείου Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής καφενείο. Και αυτό επειδή ο ισχυρισμός αυτός διαψεύστηκε κατηγορηματικά από τους κ.κ. Π. Ζαχαρίου και Α. Βαρδουλάκη, κατά την διενέργεια της προκαταρκτικής εξέτασης και της κύριας ανάκρισης, αλλά και από την κατάθεση του κ. Α. Βαρδουλάκη ενώπιον της Επιτροπής μας (σελ. 83, 91, 100). Ο μάρτυρας αυτός, σε ερώτηση Βουλευτού, κατέθεσε ενώπιον της Επιτροπής : « Το ίδιο πράγμα με ρώτησε ο κ. Ανακριτής. Πιθανότατα να βρεθήκαμε δίπλα στο Υπουργείο Αιγαίου στην οδό Φιλελλήνων, όπου υπάρχει μια καφετέρια και πηγαίναμε και πίναμε καφέ μαζί με τον κ. Ζαχαρίου. Μπορεί να πέρασε, «κάτσε να πιούμε καφέ», γνωστός ήταν. Αλλά επιστολή δεν μου έδωσε ποτέ.».

Άλλωστε, δεν υπάρχει καμία απόδειξη ότι η συγκεκριμένη επιστολή, και αν ακόμη συντάχθηκε, πράγματι παραδόθηκε στον κ. Αρ. Παυλίδη, σε αντίθεση με το σύνολο των υπόλοιπων εγγράφων, που απηύθυνε ο κ. Φ. Μανούσης προς τις Αρχές, τα οποία φέρουν απόδειξη της επιδόσεώς τους.

Ο παραπάνω αναπόδεικτος ισχυρισμός του κ. Φ. Μανούση θα πρέπει να συσχετιστεί και με την κατηγορηματική του άρνηση να παρουσιάσει το εν λόγω φωτογραφικό υλικό στον κ. Α. Καραμάριο, τον Δεκέμβριο του 2006, όταν προφορικά τον

ενημέρωσε για τις δήθεν εις βάρος του «αξιόποινες συμπεριφορές των κυρίων Π. Ζαχαρίου και Α. Παυλίδη». Μάλιστα, ο κ. Α. Καραμάριος στην κατάθεσή του ενώπιον της Επιτροπής (σελ. 142), ήταν κατηγορηματικός ότι ο κ. Φ. Μανούσης απέκρουσε την προτροπή του να προσκομίσει τις αποδείξεις των ισχυρισμών του (προφανώς ιδίως φωτογραφίες, κασέτες βιντεοσκόπησης), λέγοντας «δεν μπορώ να το κάνω αυτό, γιατί θα κάψω τα στοιχεία που έχω». Επιπλέον, είναι άξια ιδιαίτερης μνείας και η κατάθεση του ίδιου του κ. Φ. Μανούση πάνω στο θέμα αυτό, όπου σαφώς κατέθεσε (σελ. 55, κατάθεση 8.4.2009, απόγευμα), ότι με την αποστολή των φωτογραφιών «βεβαίως απειλούσα..».

Με δεδομένο ότι τον Απρίλιο του 2007, όταν δηλαδή απεστάλησαν οι επίμαχες φωτογραφίες, η εταιρεία του κ. Φ. Μανούση είχε ήδη, από 5.12.2006, ανακηρυχθεί μοναδική μειοδότηρια του διαγωνισμού της 20.11.2006, διά του υπ' αριθμ. 2 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, αποδεικνύεται αβάσιμος ο ισχυρισμός του κ.Φ. Μανούση ότι δήθεν απέστειλε τις επίμαχες φωτογραφίες, προκειμένου να σταματήσει δήθεν ν' αδικείται. Σε κάθε περίπτωση, η προσωρινή εκτέλεση των επίμαχων δρομολογίων, μέχρι του πέρατος των διαδικασιών του διαγωνισμού της 20.11.2006 είχε ήδη από 21.2.2007 ανατεθεί στο πλοίο, συμφερόντων του κ. Αλ. Αγούδημου, «Πηνελόπη», με απόλυτα σύννομη διαδικασία δεν φαίνεται βάσιμος ο ισχυρισμός του κ. Μανούση ότι απέστειλε τις επίμαχες φωτογραφίες για να σταματήσει δήθεν να αδικείται.

Όπως, μάλιστα, αμέσως κατωτέρω διεξοδικά αναλύεται, ουδεμία παράνομη ενέργεια έγινε εις βάρος του κ. Φ. Μανούση κατά τις διαδικασίες του διαγωνισμού της 20.11.2006.

3. Ομοίως ανακριβής αποδείχτηκε και ο ισχυρισμός του κ. Φ. Μανούση, ότι την περίοδο 2004-2007, συστηματικά και παράνομα, αποκλείονταν από τους διαγωνισμούς του Υπουργείου Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής σε σημείο, που αναγκάστηκε, κατά τους ισχυρισμούς του, αφενός να δωροδοκήσει για «προστασία», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, και αφετέρου να στείλει τις επίμαχες φωτογραφίες στον κ. Α. Παυλίδη. Ειδικότερα, από το σύνολο των αποδείξεων που συγκεντρώθηκαν κατά τις εργασίες της Επιτροπής προέκυψε ακριβώς το αντίθετο.

Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το με αριθμό ΔΜ/Φ/23109/683 έγγραφο της Διεύθυνσης Μεταφορών, Τμήμα Άγονων Γραμμών, του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, οι εταιρείες συμφερόντων του κ. Φ. Μανούση επελέγησαν ως ανάδοχοι εκτέλεσης επιδοτούμενων δρομολογίων άγονων γραμμών σε 12 διαγωνισμούς από τους συνολικά 37, που προκηρύχθηκαν κατά την διάρκεια της Υπουργίας του κ. Παυλίδη, σε ποσοστό δηλαδή 1/3. Επιπλέον, ο κ. Φ. Μανούσης θεωρείται ως «ο μεγάλος ευνοημένος των άγονων γραμμών», όπως κατέθεσε ο κ. Απ. Βεντούρης ενώπιον της Επιτροπής (σελ. 81) και ο κ. Σ. Αθανασίου (σελ. 45-46, 61, 100), ο οποίος, μάλιστα, διευκρίνισε ότι και στο παρελθόν ο Βουλευτής, κ. Ν. Σηφουνάκης κατονόμασε τον κ. Φ. Μανούση ως έναν από τους ιδιαίτερα ευνοημένους εφοπλιστές που δραστηριοποιούνται στις άγονες γραμμές, ενώ, επίσης, σαφώς κατέθεσε ότι οι εταιρείες του κ. Φ. Μανούση δραστηριοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά στις άγονες γραμμές, γεγονός που δεν αμφισβητήθηκε ενώπιον της Επιτροπής από κανέναν άλλο μάρτυρα πλην του Φ.Μανούση και αυτού άνευ άλλης αποδείξεως.

4. Περαιτέρω, από το ίδιο αποδεικτικό υλικό προέκυψε αναμφισβήτητα ότι, τόσο για τον επίμαχο διαγωνισμό, όσο και για τους υπόλοιπους διαγωνισμούς, που προκηρύχθηκαν κατά την περίοδο που ήταν Υπουργός ο κ. Αρ. Παυλίδης, δεν υπήρξε παρέμβαση, είτε από τον κ. Αρ. Παυλίδη, είτε από τον κ. Π. Ζαχαρίου, υπέρ ή κατά οποιουδήποτε των συμμετεχόντων. Επιπλέον, είναι άξιο ιδιαίτερης μνείας το γεγονός ότι, εκτός από τους ισχυρισμούς του κ. Φ. Μανούση, από το σύνολο των καταθέσεων των μαρτύρων ενώπιον της Επιτροπής μας αποδείχθηκε ότι ουδέποτε ο κ. Αρ. Παυλίδης ζήτησε χρήματα ή «οικονομική βοήθεια», είτε ο ίδιος, είτε μέσω του κ. Π. Ζαχαρίου, για οποιονδήποτε λόγο. Αντίθετα, στο σημείο αυτό όλοι οι μάρτυρες κατέθεσαν ότι κάτι τέτοιο δεν έχει υποπέσει στην αντίληψή τους γενικότερα. Συγκεκριμένα, όλοι οι υπηρεσιακοί παράγοντες (μέλη των Επιτροπών Διαγωνισμών κ.λπ.), που κατέθεσαν ενώπιον της Επιτροπής μας, κατηγορηματικά δήλωσαν ότι ουδέποτε δέχτηκαν παρεμβάσεις στο έργο τους υπέρ ή κατά κάποιου των συμμετεχόντων, και επομένως, ούτε κατά του κ. Φ. Μανούση (κ. Β. Μάμμης, σελ. 110-112 και 116-117, κ. Ε. Γεωργής, σελ. 137, 173, κ. Α. Βαρδουλάκης, σελ. 148, κ. Η. Κουντουρέλης, σελ. 7-9). Σημειώνεται στο σημείο αυτό ότι ο Ευστρ. Γεωργής εργάζεται ως ηλεκτρολόγος – μηχανολόγος στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής από το 1987 και εφεξής χωρίς διακοπή (βλ. σελ. 135 της κατάθεσής του στην Επιτροπή). Ειδικά, ως Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Μεταφορών του τότε Υπουργείου Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, εκτελούσε χρέη Προέδρου της Επιτροπής των διαγωνισμών από το 2001 και μετά (σελ. 136 της κατάθεσής του στην Επιτροπή). Συνεπώς, είναι ο άνθρωπος, που έχει

συνεργαστεί με όλους κατά σειρά τους αντίστοιχους υπουργούς, τόσο επί κυβερνήσεων ΠΑ.ΣΟ.Κ., όσο και επί κυβερνήσεων Ν.Δ., για τον οποίο, μάλιστα, και ο κ. Φ. Μανούσης, εξεταζόμενος ενώπιον της Επιτροπής, κατέθεσε ότι τον θεωρεί έντιμο (βλ. κατάθεση μάρτυρα Φ.Μανούση).

Επίσης, από τις καταθέσεις των μαρτύρων ενώπιον της Επιτροπής προέκυψε αναμφισβήτητα ότι ο κ. Παυλίδης ενεργούσε πάντοτε στα πλαίσια του νόμου και ότι, μάλιστα, αυτή ήταν και η γενικότερη κατεύθυνση της πολιτικής του. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις των κ.κ. Δ. Σαράγκα (σελ. 71) και Ι. Κανταρά, ο οποίος υπήρξε και συνεργάτης του κ. Φ. Μανούση (σελ. 175 – 176), όταν για τον προκείμενο διαγωνισμό της 20.11.2006 ζητήθηκε από τον κ. Παυλίδη σε επίσκεψή του στη Μυτιλήνη να προχωρήσει στην κατακύρωση υπέρ του κ.Φ. Μανούση, εκείνος αποκρίθηκε ότι «δεν κάνω τίποτα, αν δεν βγουν οι αποφάσεις των δικαστηρίων ή αν δεν γνωματεύσουν οι νομικοί μου σύμβουλοι.».

Οι παραπάνω καταθέσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία στην προκείμενη υπόθεση, διότι αφενός επιβεβαιώνουν τη δημόσια τοποθέτηση του κ. Αρ. Παυλίδη, σχετικά με τον διαγωνισμό αυτό και αφετέρου προσδιορίζουν το πλαίσιο, μέσα στο οποίο κινήθηκε ολόκληρη η διαδικασία του εν λόγω διαγωνισμού, όπως κατωτέρω αναλύεται. Είναι, επίσης, άξιο ιδιαίτερης προσοχής το γεγονός ότι οι αυτοί μάρτυρες επιβεβαιώνουν την παραπάνω φράση του κ. Αρ. Παυλίδη, διαψεύδοντας, με τον τρόπο αυτό, τους ισχυρισμούς του κ. Φ. Μανούση ότι, δήθεν, σχετικά με τον διαγωνισμό της 20.11.2006, αναγκάστηκε να δωροδοκήσει για να εξασφαλίσει προστασία.

Περαιτέρω, από το σύνολο των μαρτυρικών καταθέσεων, που δόθηκαν στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής, χωρίς καμία εξαίρεση, πέραν την κατάθεση του Φ. Μανούση, δεν προέκυψε ότι ο κ. Αρ Παυλίδης αναζήτησε με οποιονδήποτε τρόπο οικονομική βοήθεια, σχετικά με τους διαγωνισμούς που είχαν προκηρυχθεί από το Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Ειδικότερα, ο κ. Αλ. Αγούδημος κατέθεσε ότι ποτέ δεν έδωσε χρήματα ή επιταγές στον κ. Π. Ζαχαρίου ούτε ποτέ μίλησαν περί χρημάτων είτε με τον κ. Π. Ζαχαρίου είτε με το κ. Αρ. Παυλίδη. Επιπλέον, διευκρίνισε ότι ο κ. Π. Ζαχαρίου δεν του είχε δώσει ποτέ την αίσθηση ότι για να προχωρήσει δουλειές χρειάζεται κάποια οικονομική βοήθεια, ενώ, σαφέστατα, δήλωσε ότι ο κ. Αρ. Παυλίδης δεν τον είχε παραπέμψει ποτέ στον κ. Π. Ζαχαρίου (σελ. 121).

Ομοίως, ο κ. Απ. Βεντούρης στην κατάθεσή του διαφεύδει κατηγορηματικά το γεγονός, που αναφέρει ο κ. Φ. Μανούσης, ότι, δηλαδή, οι κατακυρώσεις των διαγωνισμών από τον κ. Παυλίδη λάμβαναν χώρα με την παροχή οικονομικής βοήθειας. Συγκεκριμένα, δηλώνει ότι δεν έχει λάβει κανένα τέτοιο μήνυμα και ότι, επίσης, δεν έχει ακούσει κάποια καταγγελία για τον κ. Π. Ζαχαρίου από κανένα, ενώ, παράλληλα, συμπληρώνει ότι ο ίδιος ποτέ δεν «λάδωσε» για να «πάρει» διαγωνισμό (σελ. 78, 93, 94). Επιπλέον, ως μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Ακτοπλόων, δεν έχει ακούσει κάποια καταγγελία για τον κ. Π. Ζαχαρίου από κανέναν και, παράλληλα, προσδιορίζει ότι στο Δ.Σ. της Ένωσης τέθηκε ζήτημα, αν υπήρξε περίπτωση χρηματισμού από οποιονδήποτε και όλα τα μέλη απάντησαν κατηγορηματικά αρνητικά (σελ. 133).

Πρέπει να γίνει ιδιαίτερη υπόμνηση στο γεγονός ότι ακόμα και μάρτυρες, που βρίσκονται σε σφοδρή αντιδικία με τον κ. Αρ.

Παυλίδη, κατηγορηματικά δήλωσαν ότι ποτέ δεν τους ζητήθηκαν χρήματα. Συγκεκριμένα, ο κ. Γ. Σπανός στην κατάθεσή του (σελ. 144), σε ερώτηση που του έγινε αν του ζητήθηκαν χρήματα για την δρομολόγηση του πλοίου είτε από τον κ. Ζαχαρίου είτε από τον κ. Παυλίδη, κατηγορηματικά απάντησε «για όνομα του Θεού, όχι». Επίσης, ο Δήμαρχος Τήλου, κ. Α. Αλιφέρης, κατηγορηματικά δήλωσε ότι «δεν μου ζήτησε λεφτά ο Παυλίδης για να επιδοτήσει την γραμμή της Λέρου» (σελ. 63). Ωστόσο, πρέπει να γίνει μνεία του γεγονότος ότι ο κ. Α. Αλιφέρης εμμέσως, με τρόπο αόριστο όμως, ανέφερε ότι ο κ. Π. Ζαχαρίου του είχε ζητήσει χρήματα. Πάντως, πέραν του γεγονότος ότι αυτή είναι η μοναδική αναφορά κατά του κ. Π. Ζαχαρίου, πρέπει να τονιστεί ότι ο κ. Α. Αλιφέρης στην κατάθεσή του δηλώνει πως (σελ. 81, 101), ποτέ δεν ενημέρωσε τον κ. Παυλίδη για το γεγονός αυτό, ούτε αφήνει την παραμικρή υπόνοια γνώσης και, πολύ περισσότερο, εμπλοκής του Παυλίδη.

Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι ακόμα και οι στενοί συνεργάτες του κ. Φ. Μανούση επιμελώς τηρούν αποστάσεις από τις καταγγελίες του εργοδότη τους. Συγκεκριμένα, η κ. Αικ. Αναγνωστοπούλου κατέθεσε (σελ. 211), ότι δεν μπορεί να πει με βεβαιότητα ότι υφίσταται εμπλοκή Παυλίδη και, πολύ περισσότερο, δεν μπορεί, επίσης, να πει με βεβαιότητα ότι ο Ζαχαρίου πήρε τα χρήματα και τις επιταγές. Κατέθεσε ακόμα (σελ. 230), ότι η εταιρεία δεν ευνοήθηκε από τον κ. Παυλίδη, ενώ σε ολόκληρη την κατάθεσή της (σελ. 164, 168-169, 171) **δεν αναφέρει ότι είδε τον κ. Π. Ζαχαρίου να παίρνει χρήματα**. Τέλος, στη σελ. 179 της καταθέσεώς της δηλώνει ότι **δεν μπορεί να αποκλείσει να έμειναν τα 100.000 € σε κάποιο συρτάρι στην αίθουσα συσκέψεων στην εταιρεία του Μανούση**. Συγκεκριμένα, στη

σελ. 179 των πρακτικών της Επιτροπής, σε ερώτηση Βουλευτή, αν μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο να παρέμειναν τα 100.000 σε κάποιο συρτάρι στο γραφείο του Μανούση, απάντησε: **«δεν μπορώ να το αποκλείσω, από τη στιγμή που δεν ήμουν παρούσα»**. Επίσης, στη σελ. 177 καταθέτει αναφορικά με τη φερόμενη συναλλαγή των 100.000 ευρώ: **«Δεν είμαι αυτόπτης μάρτυς αυτής της συναλλαγής»**.

Ομοίως, ο κ. Π. Μακρής, συνεργάτης του κ. Φ. Μανούση και Γενικός Διευθυντής στις εταιρείες συμφερόντων του, επίσης τηρεί αποστάσεις από τις καταθέσεις του κ. Φ. Μανούση. Συγκεκριμένα, κατηγορηματικά κατέθεσε ότι ποτέ δεν ήταν παρών σε συναντήσεις του κ. Π. Ζαχαρίου με τον κ. Φ. Μανούση (σελ. 163, 165), ότι δεν έχει ίδια αντίληψη για το περιεχόμενο των συνομιλιών τους (σελ. 164) και ότι δεν ήταν παρών ούτε όταν ο κ. Φ. Μανούσης παρέδωσε, κατά τους ισχυρισμούς του (ενν. του Μανούση), τα 100.000 € στον κ. Π. Ζαχαρίου. Συγκεκριμένα, ο κ. Π. Μακρής κατέθεσε σε ερώτηση Βουλευτή, αν ήταν ποτέ παρών σε κάποια από τις συναντήσεις Μανούση και Ζαχαρίου (σελ. 163): «όχι» (ομοίως καταθέτει και στη σελ. 165) και σε σχετική ερώτηση Βουλευτή πώς γνωρίζει το περιεχόμενο της συζητήσεως Μανούση – Ζαχαρίου, αφού δεν ήταν παρών, απάντησε (σελ. 164): «από τις διηγήσεις του κ. Μανούση», ενώ σε ερώτηση Βουλευτή, αν έχει ίδια αντίληψη (σελ. 164), κατέθεσε: «όχι...».

Πρέπει να τονιστεί, επίσης, το γεγονός ότι ακόμα και ο κ. Φ. Μανούσης περιέρχεται σε αντιφάσεις, καθώς στη σελ. 55 της κατάθεσής του στις 9.4.2009 το πρωί ενώπιον της Επιτροπής, κατηγορηματικά καταθέτει ότι «ποτέ» ο κ. Παυλίδης δεν του είπε να δώσει οικονομική βοήθεια στον κ. Π. Ζαχαρίου. Απλά, όταν τον

είδε στο γραφείο του, τον παρέπεμψε να βρει λύση στα προβλήματά του μ' αυτόν.

Από όλα τα παραπάνω, προκύπτει αναμφισβήτητα ότι οι ισχυρισμοί του κ. Φ. Μανούση για δήθεν παράνομες παρεμβάσεις εκ μέρους του κ. Παυλίδη στους διαγωνισμούς του Υπουργείου δεν επιβεβαιώνονται από το αποδεικτικό υλικό, που συγκεντρώθηκε από την Επιτροπή μας.

5. Οι ισχυρισμοί του κ. Φ. Μανούση δεν επιβεβαιώνονται και σε ό,τι αφορά τον διαγωνισμό της 20.11.2006. Συγκεκριμένα, ο κ. Φ. Μανούσης ισχυρίζεται ότι οι διαδικασίες του εν λόγω διαγωνισμού έχουν διεκπεραιωθεί κατά τρόπο εμφανώς παράνομο και με προφανή σκοπό την πρόκληση βλάβης στις εταιρείες συμφερόντων του.

Συγκεκριμένα, ο κ. Φ. Μανούσης αναφέρει ότι η προκήρυξη του συγκεκριμένου διαγωνισμού (25.9.2006) υπήρξε φωτογραφική, διότι, για πρώτη φορά, ζητήθηκαν τα πλοία που μετέχουν στον διαγωνισμό, να πληρούν τις προϋποθέσεις της Συνθήκης της Στοκχόλμης. Πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι οι προδιαγραφές της Συνθήκης της Στοκχόλμης καθιερώθηκαν μετά το πολύνεκρο ναυάγιο του πλοίου «Εσθονία» στην Βαλτική (βλ. κατάθεση μάρτυρα Ιωάννη Τζωάννου) και ως σκοπό έχουν την ασφάλεια στη ναυσιπλοΐα. Δεν χρειάζεται περαιτέρω ανάλυση το γεγονός ότι η καθιέρωση των όρων και των προδιαγραφών της Συνθήκης της Στοκχόλμης δεν αποτελεί φωτογραφική διάταξη εις βάρος του κ. Φ. Μανούση, αλλά, αντίθετα, αποτελεί σημαντικό βήμα για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας στη χώρα μας. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται από το σύνολο των μαρτύρων που κατέθεσαν ενώπιον της Επιτροπής, αλλά και από τον ίδιο τον κ. Φ.

Μανούση, ο οποίος στη σελ. 69 της καταθέσεώς του δήλωσε ότι οι προϋποθέσεις που έθεσε η Συνθήκη της Στοκχόλμης, μπορεί κανείς να πει, πως βελτιώνουν την ποιότητα των γραμμών.

Ομοίως δεν επιβεβαιώνεται και ο ισχυρισμός του κ. Φ. Μανούση περί δήθεν προκλητικής αργοπορίας, σχετικά με την έκδοση της υπουργικής απόφασης, με την οποία θα κατακυρώνονταν τα αποτελέσματα του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα, ο κ. Φ. Μανούσης αναφέρει ότι, παρά το γεγονός ότι ήδη από 5.12.2006 η εταιρεία του είχε παραμείνει μόνη μειοδότηρια στον εν λόγω διαγωνισμό, αφού με το υπ' αριθμ. 2 Πρακτικό της, η Επιτροπή Διαγωνισμού είχε αποκλείσει από τον διαγωνισμό τις υπόλοιπες εταιρείες που συμμετείχαν, εντούτοις ο κ. Αρ. Παυλίδης εξέδωσε την Υπουργική Απόφαση με πρωτοφανή καθυστέρηση στις 26.4.2007.

Πρέπει, όμως, να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι ο κ. Φ. Μανούσης σκόπιμα παραλείπει να αναφέρει το γεγονός πως από πλευράς της εταιρείας του κ. Α. Αγούδημου (πλοίο «Πηνελόπη») κατατέθηκαν προσφυγές και αιτήσεις αναστολής εναντίον του παραπάνω υπ' αριθμ. 2/5.12.2006 Πρακτικού της Επιτροπής του Διαγωνισμού. Με αυτό τον τρόπο ήταν αδύνατη η κατακύρωση του διαγωνισμού υπέρ οποιουδήποτε από τους συμμετέχοντες, δυνάμει του ν. 2522/1997, ο οποίος εμποδίζει την κατάρτιση συμβάσεων σε περίπτωση άσκησης προσφυγής και αιτήσεως αναστολής. Πρέπει να σημειωθεί, επίσης, ότι μόλις στις 27.3.2007 εκδόθηκαν από το Τμήμα Αναστολών του Σ.τ.Ε. οι υπ' αριθμ. 253 και 254/2007 Αποφάσεις, με τις οποίες απορρίφθηκαν οι αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, που κατατέθηκαν από πλευράς κ. Α. Αγούδημου.

Επιπλέον, στις 20.4.2007 με έγγραφό του, το οποίο τιτλοφορείται «Ενημερωτικό Σημείωμα αρ. 16», ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Μεταφορών του Υπουργείου Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Ευστρ. Γεωργής, για τον οποίο ο κ. Φ. Μανούσης αναφέρεται με τα καλύτερα λόγια (σελ. 79 της κατάθεσής του στις 9.4.2009 το απόγευμα ενώπιον της Επιτροπής), προσδιορίζει ότι μεταξύ των πλοίων «Πηνελόπη» και «Σαμοθράκη», προκύπτει ότι το πλοίο «Πηνελόπη» είναι σαφώς ανώτερο ποιοτικά, αφού έχει μεγαλύτερη χωρητικότητα και είναι κατά 20% φθηνότερο από το πλοίο «Σαμοθράκη», συμφερόντων κ. Φ. Μανούση, ενώ, παράλληλα, προτείνει τα συγκεκριμένα δρομολόγια να επιδοτούνται με πολύ χαμηλότερο μίσθωμα και μόνο για το δρομολόγιο Μυτιλήνη-Χίος-Σάμος. Μετά το παραπάνω ενημερωτικό σημείωμα του κ. Ε. Γεωργή, ο κ. Αρ. Παυλίδης, ως όφειλε, ζήτησε γνωμοδότηση από τον Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, για να προχωρήσει ή όχι στην κατακύρωση. Στη συνέχεια, στις 24.4.2007, εκδόθηκε η παραπάνω γνωμοδότηση του παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο Υπουργείο και δύο μέρες αργότερα, στις 26.4.2007, εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση, με την οποία κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός στην εταιρεία συμφερόντων του κ. Φ. Μανούση. Επομένως και ο ισχυρισμός αυτός του κ. Φ. Μανούση αποδεικνύεται αβάσιμος. Μάλιστα, ο κ. Φ. Μανούσης στην κατάθεσή του (9.4.2009 απόγευμα, σελ. 90, 91) παραδέχεται ότι στην προκείμενη περίπτωση ο Υπουργός δεν τον αδίκησε, αφού ακολούθησε τις εισηγήσεις του κ. Ευστρ. Γεωργή και το σύνολο των δικαστικών αποφάσεων, καθώς και τη γνωμοδότηση του νομικού συμβούλου του Υπουργείου.

Περαιτέρω, ο κ. Φ. Μανούσης θεωρεί ότι η μεγαλύτερη απόδειξη των εις βάρος του δήθεν παράνομων διώξεων του κ. Παυλίδη αποτελεί το γεγονός ότι στις 21.2.2007 ο κ. Αρ. Παυλίδης ανέθεσε προσωρινά, μέχρι πέρατος των διαδικασιών του διαγωνισμού της 20.11.2006, την εκτέλεση των δρομολογίων της συγκεκριμένης άγονης γραμμής στο πλοίο «Πηνελόπη», που εκτελούσε τα δρομολόγια αυτά και πριν από τον εν λόγω διαγωνισμό. Στο σημείο αυτό οι αιτιάσεις του κ. Φ. Μανούση όχι μόνο είναι αβάσιμες, αλλά φτάνουν στο σημείο να κατηγορούν τον κ. Αρ. Παυλίδη, επειδή ενήργησε νόμιμα και προς το συμφέρον του Ελληνικού Δημοσίου.

Συγκεκριμένα, στο άρθρο 27 του ν. 3511/2006 προβλέπεται η δυνατότητα στον Υπουργό να αναθέτει σε πλοιοκτήτη την εξυπηρέτηση της γραμμής, μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες του εκάστοτε διαγωνισμού και να υπογραφεί η σύμβαση, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι συγκοινωνιακές ανάγκες. Με βάση το παραπάνω άρθρο, ο κ. Αρ. Παυλίδης ανέθεσε προσωρινά την εκτέλεση των εν λόγω δρομολογίων στο πλοίο «Πηνελόπη», το οποίο εξυπηρετούσε τα συγκεκριμένα δρομολόγια και πριν τον διαγωνισμό της 20.11.2006. Προέκυψε, μάλιστα, ότι η πρακτική που ακολουθούσε το Υπουργείο και πριν από τον κ. Αρ. Παυλίδη ήταν οι προσωρινές αυτές αναθέσεις να δίνονται στα πλοία που εξυπηρετούσαν από πριν τα συγκεκριμένα δρομολόγια (βλ. καταθέσεις Β. Μάμμη σελ. 82, και Ι. Τζωάννου σελ. 16).

Επιπλέον, όπως προκύπτει από το παραπάνω ενημερωτικό σημείωμα του κ. Ευστρ. Γεωργή, η εκτέλεση των δρομολογίων από το πλοίο «Πηνελόπη» ήταν σαφώς πιο συμφέρουσα για το Ελληνικό Δημόσιο από ό,τι αν αυτά εκτελούνταν από το πλοίο «Σαμοθράκη», συμφερόντων κ. Φ. Μανούση, λόγω της διαφοράς

του μισθώματος ανάμεσα στα δύο πλοία. Έτσι, η εν λόγω προσωρινή ανάθεση που, κατά τον κ. Φ. Μανούση, αποτελεί προκλητική και παράνομη εις βάρος του ενέργεια, αποδεικνύεται ότι είναι μια ορθή υπουργική απόφαση, η οποία λήφθηκε με βάση τόσο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και την καλύτερη εξυπηρέτηση των δρομολογίων, αφού έλαβε χώρα υπέρ του καλύτερου πλοίου. Πρέπει να σημειωθεί, επίσης, ότι η εν λόγω προσωρινή ανάθεση διήρκεσε μέχρι την 11.6.2006, όταν ύστερα από την 16.5.2007 εξώδικη δήλωση της εταιρείας «ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ Ν.Ε.», με την οποία η εν λόγω εταιρεία αποδέχθηκε να εκτελέσει τα εν λόγω δρομολόγια «άνευ μισθώματος», ο κ. Αρ. Παυλίδης αμέσως, με αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις, ανακάλεσε την προσωρινή ανάθεση από το πλοίο «Πηνελόπη» και ανέθεσε προσωρινά την εκτέλεση των εν λόγω δρομολογίων στο πλοίο «Σαμοθράκη». Συνεπώς, ήταν μια κατάδηλα επωφελής για το Ελληνικό Δημόσιο ανάθεση.

Προκύπτει, επομένως, ότι, όπως αναφέρεται και στην απόφαση της 11 Ιουνίου 2007, λόγοι δημοσίου συμφέροντος, «συνιστάμενοι στην εξοικονόμηση σημαντικής δαπάνης υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου», είναι η βάση της από 21.2.2007 αποφάσεως προσωρινής ανάθεσης του κ. Αρ. Παυλίδη υπέρ του πλοίου «Πηνελόπη» για την εκτέλεση των εν λόγω δρομολογίων και ότι οι ίδιοι ακριβώς λόγοι δικαιολογούν και την ανάκληση της προσωρινής αναθέσεως υπέρ του πλοίου «Σαμοθράκη» συμφερόντων κ. Φ. Μανούση. Επομένως, προκύπτει αναμφισβήτητα και αποδεικνύεται με έγγραφα ότι ο σκοπός του κ. Αρ. Παυλίδη, στην προκείμενη περίπτωση, δεν ήταν η πρόκληση βλάβης στον κ. Φ. Μανούση, όπως ο ίδιος υποστηρίζει, αλλά, αντίθετα, η εξοικονόμηση πόρων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, οι ενέργειες και οι αποφάσεις του κ. Αρ. Παυλίδη κινήθηκαν εντός των υφισταμένων νομικών ορίων, αφού ελήφθησαν δυνάμει του παραπάνω αναφερομένου άρθρου 27 του ν. 3511/2006. Σε αντίθετη περίπτωση, αν, δηλαδή, με απόφαση του κ. Αρ. Παυλίδη η προσωρινή ανάθεση λάμβανε χώρα υπέρ του πλοίου «Σαμοθράκη», θα επερχόταν αύξηση της δαπάνης του Ελληνικού Δημοσίου και τότε ο κ. Αρ. Παυλίδης θα μπορούσε να κατηγορηθεί για διασπάθιση δημοσίου χρήματος.

Είναι άξιο ιδιαίτερης προσοχής επίσης, το γεγονός ότι, όπως προέκυψε από τις εργασίες της Επιτροπής, οι υπηρεσίες που προσέφεραν οι εταιρείες συμφερόντων κ. Φ. Μανούση επέσυραν διαχρονικά τις διαμαρτυρίες των κατοίκων των εξυπηρετούμενων νησιών. Από αυτό και μόνο το σημείο προκύπτει ότι η προσωρινή ανάθεση, που αποφασίστηκε από τον κ. Παυλίδη, στην προκείμενη περίπτωση όχι μόνο ήταν νόμιμη και εξοικονομούσε πόρους για το Ελληνικό Δημόσιο, αλλά και, επιπλέον, ήταν προς το συμφέρον των συγκοινωνιών.

Ειδικότερα, κατέστη απολύτως σαφές ότι η ανωτέρω ανάθεση που έλαβε χώρα για την εκτέλεση των εν λόγω δρομολογίων πριν από την προκήρυξη του προκείμενου διαγωνισμού, υπέρ του πλοίου «Πηνελόπη», ήταν η πλέον συμφέρουσα για το Ελληνικό Δημόσιο, αφού το προσφερόμενο μίσθωμα ήταν ύψους 39.500 €, ανά δρομολόγιο, για το εν λόγω πλοίο, ενώ η προσφορά του πλοίου «Σαμοθράκη» ανήρχετο σε 42.000 €. Επομένως, από αυτή την απόφαση του κ. Αρ. Παυλίδη προκύπτει όφελος του Ελληνικού Δημοσίου από εξοικονόμηση πόρων, συνολικού ύψους 2.500 €, ανά δρομολόγιο, (κατάθεση κ. Αρ. Παυλίδη 15-4-2009 απόγευμα, σελ. 23).

Τέλος, χάριν πληρότητας, θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι ανάμεσα στις αιτιάσεις του κ. Φ. Μανούση κατά του κ. Υπουργού είναι και ότι, με την απόφασή του περί κατακύρωσης του εν λόγω διαγωνισμού την 26.4.2007, τα πλοία συμφερόντων κ. Φ. Μανούση θα έπρεπε να προσεγγίζουν επιπλέον τη Χίο και τη Σάμο. Όμως, όπως προκύπτει από τα από 26.7.2007 και 13.8.2007 έγγραφα του Υπουργείου Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, τα συγκεκριμένα δρομολόγια τα είχε αποδεχθεί ο κ. Φ. Μανούσης, αφού είχε δεχθεί και την σχετική απόφαση του Υπουργείου.

6. Περαιτέρω, όπως αμέσως κατωτέρω αναλύεται, ούτε και τα ποσά που ο κ. Φ.Μανούσης ισχυρίζεται ότι κατέβαλε στον κ. Π. Ζαχαρίου, αλλά ούτε και οι επιταγές τις οποίες ισχυρίζεται ότι παρέδωσε, επιβεβαιώνονται από οποιοδήποτε στοιχείο της δικογραφίας.

Ειδικότερα, σχετικά με τις καταβολές μετρητών, μολονότι γίνεται εκτενής αναφορά στην προκείμενη δικογραφία, όσο και στο παραπάνω έγγραφο του κ. Ανακριτή, εντούτοις δεν προκύπτει αναμφισβήτητα ότι αυτές πράγματι έλαβαν χώρα. Συγκεκριμένα , σχετικά με την καταβολή 100.000 ευρώ της 3-11-2006, ο κ. Ανακριτής φαίνεται να στηρίζεται αφενός στο ότι ο καταγγέλλων και οι μάρτυρες του αποδεικνύουν μεν ότι την συγκεκριμένη ημερομηνία πράγματι το ποσό αυτό βρισκόταν στα χέρια τους σε μετρητά και αφετέρου στο ότι ο κ. Π. Ζαχαρίου, κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 7-11-2006 και 8-11-2006, κατέθεσε σε τράπεζες συνολικά το ποσό των 40.000 ευρώ. Όμως, το γεγονός ότι το εν λόγω χρηματικό ποσό βρισκόταν σε μετρητά στα χέρια του καταγγέλλοντα δεν σημαίνει αναγκαίως και ότι παραδόθηκε στον κ.

Ζαχαρίου, ενώ, παράλληλα, υποστηρίζεται από αυτόν (βλ. τις από 2-4-2008 έγγραφες εξηγήσεις του), ότι κατά το έτος 2006 είχε συνολικά εισοδήματα ύψους 73.796,21 από την ατομική του επιχείρηση και 29.098,81 από μισθωτές υπηρεσίες, ενώ αντίστοιχα ήταν και τα εισοδήματά του κατά το έτος 2005, στοιχείο το οποίο, πάντως, ουδόλως αποδείχθηκε ότι σχετίζεται και με τον Α. Παυλίδη

Σχετικά με τις υπόλοιπες καταβολές μετρητών, πρέπει να σημειωθεί ότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας προκύπτει ότι αυτές πράγματι έλαβαν χώρα, αλλά, αντίθετα, αναφέρονται μόνο στις καταθέσεις του καταγγέλλοντα και των συνεργατών του, οι οποίοι, όπως προαναφέρθηκε, δεν έχουν άμεση αντίληψη, αλλά αντλούν τη γνώση τους από τις διηγήσεις του εργοδότη τους. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι από τις παραπάνω καταβολές εκείνη, που φέρεται ότι έλαβε χώρα τα Χριστούγεννα 2006, ύψους 15.000 ευρώ, το πρώτον προέκυψε στο στάδιο της κύριας ανάκρισης, όπως, επίσης, και η κατάθεση των 7.500 ευρώ, η οποία, μάλιστα, δεν αναφέρεται ούτε στην από 7-11-2008 παράσταση πολιτικής αγωγής, αλλά αναφέρεται για πρώτη φορά στην από 17-3-2009 κατάθεση του κ. Φ. Μανούση, ο οποίος, μάλιστα, ισχυρίζεται ότι έχει, σε προηγούμενη κατάθεσή του, αναφερθεί στην κατάθεση αυτή, χωρίς όμως, να προκύπτει κάτι τέτοιο από το σύνολο των καταθέσεων του. Ειδικότερα, σχετικά με την συγκεκριμένη κατάθεση ανακύπτουν σημαντικά ερωτήματα, που δεν αφορούν μόνο το χρόνο, κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκε η εν λόγω κατάθεση από τον καταγγέλλοντα, αλλά και τις συνθήκες υπό τις οποίες αυτή έλαβε χώρα. Συγκεκριμένα, κατά τον κ. Φ. Μανούση, η εν λόγω κατάθεση του υποδείχθηκε να γίνει στο λογαριασμό του κ. Τσ. Τριομμάτη (του

οποίου τον λογαριασμό δεν θα μπορούσε να γνωρίζει διαφορετικά, κατά τα λεγόμενα του). Από την άλλη πλευρά, ο κ. Τσ. Τριομμάτης στην κατάθεση του κατηγορηματικά αναφέρει ότι η εν λόγω κατάθεση έλαβε χώρα στο συνταξιοδοτικό του λογαριασμό και ότι, για μεγάλο χρονικό διάστημα προσπαθούσε να καταλάβει από πού προήλθε. Τελικά, επέστρεψε 5.000 ευρώ, όπως αποδεικνύεται και από σχετικό παραστατικό τράπεζας, που κατέθεσε ενώπιον του κ. Ανακριτή. Όμως, ο κ. Τσ. Τριομμάτης δεν έχει μέχρι σήμερα αποδείξει την επιστροφή του υπολοίπου των 2.500 ευρώ. Περαιτέρω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι για την επιστροφή του ποσού των 5.000 ευρώ, ο Φ. Μανούσης ισχυρίστηκε ότι το ποσό αυτό αφορούσε μέρος μείζονος χρηματικής οφειλής του κ. Δ. Χαματζόγλου προς αυτόν. Μάλιστα, αναφέρει ότι συνεργάστηκε με τον κ. Δ. Χαματζόγλου, ο οποίος ήταν ο κεντρικός ναυτικός πράκτορας στα Δωδεκάνησα του πλοίου «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ», κατόπιν υποδείξεως του κ. Αρ. Παυλίδη, με αποκλειστική αρμοδιότητα την διεκπεραίωση αιτημάτων των ψηφοφόρων. Στη συνέχεια, ο κ. Φ. Μανούσης καταθέτει τις ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα η συγκεκριμένη κατάθεση. Αναφέρει, δηλαδή, ότι τις παραμονές της κατάθεσης των 5000 ευρώ συναντήθηκε με τον κ. Π. Ζαχαρίου τον οποίο, όπως ισχυρίζεται, πίεσε, ώστε και αυτός με τη σειρά του να πιέσει τον κ. Δ. Χαματζόγλου, με σκοπό να του καταβάλει το οφειλόμενο ποσό. Ισχυρίζεται δε, ότι ο κ. Π. Ζαχαρίου συνομίλησε με κάποιον τηλεφωνικά και του ζήτησε έναν αριθμό λογαριασμού. Τότε, ο Φ. Μανούσης, κατά τα λεγόμενά του (αφού από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο δεν προκύπτουν αυτά), τηλεφώνησε στην κ. Αικ. Αναγνωστοπούλου και ζήτησε έναν αριθμό λογαριασμού. Εκείνη δε, επειδή βρισκόταν «εκτός εταιρείας τις

απογευματινές ώρες», δεν θυμόταν κάποιον αριθμό λογαριασμού της εταιρείας, και από μνήμης παράθεσε τον προσωπικό της λογαριασμό.

Το σύνολο, όμως, των ισχυρισμών του καταγγέλλοντος, σχετικά με την κατάθεση αυτή διαψεύδεται κατηγορηματικά από τον κ. Δ. Χαματζόγλου, ο οποίος εκτός από την ρητή διάψευση των ισχυρισμών κ. Φ. Μανούση, με την κατάθεσή του ενώπιον της Επιτροπής μας, επιπλέον άσκησε και έγκληση (Α09/50) ενώπιον του κ. Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών για το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης κατά του καταγγέλλοντος. Στην παραπάνω έγκλησή του, ο κ. Δ. Χαματζόγλου, εκτός του ότι διαψεύδει κατηγορηματικά τα λεγόμενα του καταγγέλλοντος, επιπλέον υποστηρίζει ότι δεν οφείλει κανένα ποσό στις εταιρείες του κ. Φ. Μανούση, καθώς και αυτός έχει απαιτήσεις εις βάρος της εταιρείας του κ. Φ. Μανούση. Εξάλλου, στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι οι ισχυρισμοί του κ. Φ. Μανούση, σχετικά με την προκείμενη κατάθεση δεν στοιχούνται με την κοινή λογική, η οποία υπαγορεύει ότι στις συναλλαγές τους οι εταιρείες και, μάλιστα, του μεγέθους όπως αυτές, του καταγγέλλοντα, χρησιμοποιούν, εντελώς διαφορετική πρακτική για την είσπραξη των απαιτήσεων τους και αφετέρου δεν προκύπτει ότι υπήρχε κάποιος ιδιαίτερος λόγος να χρησιμοποιηθεί ο προσωπικός λογαριασμός της κ. Αικ. Αναγνωστοπούλου, αφού οι εν λόγω τηλεφωνικές επικοινωνίες έλαβαν χώρα σε ώρα «απογευματινή» και, επομένως, ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί άμεσα τραπεζική συναλλαγή.

Επιπλέον αποδείχτηκε, κατά τις εργασίες της Επιτροπής μας, πως οι σχετικοί ισχυρισμοί του κ. Φ. Μανούση δεν επιβεβαιώθηκαν από τις μαρτυρικές καταθέσεις, που έλαβαν χώρα ενώπιον μας.

Συγκεκριμένα, στην από 8-4-2009 κατάθεσή του ενώπιόν μας, ο κ. Φ.Μανούσης αναφέρει ότι κατέβαλε στις 3-11-2006 ποσό 100.000 ευρώ σε μετρητά στον Παναγιώτη Ζαχαρίου, στην αίθουσα συσκέψεων των γραφείων της εταιρείας ΔΑΦΝΕΣ (Μανούσης, 8-4-2009: σελ. 25). Ωστόσο, κατέθεσε ότι, ενώ ο χώρος παρακολουθείτο από κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης και εγγραφόταν σε βίντεο, δεν μπορεί να το προσκομίσει ως αποδεικτικό στοιχείο, διότι έχει καταστραφεί. Για το ίδιο περιστατικό, η μάρτυρας Αικατερίνη Αναγνωστοπούλου, στέλεχος της επιχείρησης του καταγγέλλοντος, δηλώνει στη σελίδα 179 της κατάθεσής της (9-4-2009) ότι δεν μπορεί να είναι σίγουρη ότι παραδόθηκαν τα χρήματα στον Π. Ζαχαρίου. Ούτε τον είδε να μπαίνει, ούτε να φεύγει στις 3-11-2006 (σελ. 204). Μόνη πηγή των πληροφοριών της είναι ο ίδιος ο καταγγέλλων (σελ. 166). Ανάλογο είναι το πνεύμα της καταθέσεως κατά την προηγηθείσα ποινική διαδικασία, του άλλου υπαλλήλου του Φ. Μανούση, Παύλου Μακρή .

Ακόμα στη σελίδα 37-38 της κατάθεσής του στην Επιτροπή μας ο Φ. Μανούσης δηλώνει ότι δεν προσημείωσε τα χαρτονομίσματα, διότι δήθεν δεν είχε σκοπό να παγιδεύσει. Ο ισχυρισμός αυτός, έρχεται σε προφανή αντιδιαστολή με την άρνηση του κ. Φ. Μανούση να καταθέσει τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του για να «μην τα κάψει» τον Δεκέμβριο 2006, όταν επικοινωνήσε με τον κ. Α. Καραμάριο. Άλλωστε, η προσημείωση των χαρτονομισμάτων δεν μπορεί να θεωρηθεί παγίδευση, αλλά αντίθετα, αποτελεί όχι μόνο το αποτελεσματικότερο μέσο προστασίας, σε αντίστοιχες περιπτώσεις, αλλά και τον μοναδικό τρόπο απόδειξης παράδοσης μετρητών. Επομένως, καθίσταται προφανές ότι τα χρήματα δεν προσημειώθηκαν, επειδή προφανώς

δεν έλαβε χώρα παράδοση μετρητών. Άλλωστε, στο συμπέρασμα αυτό συνηγορεί και η απουσία αποδεικτικού υλικού από τις κάμερες ασφαλείας των γραφείων Φ. Μανούση.

Τα αποδεικτικά αυτά μέσα αξιολογούμενα δεν οδηγούν στην παραδοχή ότι όντως ο Παναγιώτης Ζαχαρίου εισέπραξε το παραπάνω ποσό, τόσο μάλιστα, όταν ενώπιον της τακτικής Δικαιοσύνης ο κ. Φ. Μανούσης δήλωσε ότι πήρε τα χρήματα και έφυγε, ενώ ενώπιόν μας ότι τα έβαλε σε σακούλα. Είναι προφανής, η προσπάθεια του κ. Φ. Μανούση, αν και ετεροχρονισμένη να κατασκευάσει έστω μία αληθοφανή απόδειξη, για την παράδοση του παραπάνω ποσού, δεν αντέχει, όμως, στην κοινή λογική. Διότι βέβαια, ολόκληρη η προκείμενη υπόθεση βασίζεται στις επίμαχες φωτογραφίες και στον υποτιθέμενο χρηματισμό του κ. Π. Ζαχαρίου. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει πιστευτό ότι ο όψιμος αυτός ισχυρισμός του κ. Φ. Μανούση, περί παραδόσεως των μετρητών σε σακούλα, είναι αληθής και παρουσιάζεται για πρώτη φορά ενώπιον της Επιτροπής μας, ενώ τόσο κατά την διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης όσο και της κύριας ανάκρισης δεν είχε κατατεθεί από κανένα, παρά την υποτιθέμενη αποδεικτική του αξία.

Όσον αφορά στην καταβολή 10.000 ευρώ, σε μετρητά, στο γραφείο του κ. Φ. Μανούση από τον ίδιο προς τον Παναγιώτη Ζαχαρίου στις 27-12-2006, ο κ. Μανούσης προσκόμισε προς απόδειξη του ισχυρισμού αυτού φωτογραφίες της μεταξύ τους συνάντησης (τις οποίες είχε αποστείλει τον Απρίλιο του 2007 στον Π. Ζαχαρίου). Όμως, πουθενά δεν φαίνεται στις φωτογραφίες αυτές η εγχείριση χρημάτων από τον καταγγέλλοντα στον διευθυντή του γραφείου του υπουργού.

Ο καταγγέλλων, κ. Φ Μανούσης, αναφέρει, επίσης, ότι η εταιρεία ΔΑΦΝΕΣ εξέδωσε ως εγγύηση –διότι δεν διέθετε τα απαραίτητα χρηματικά διαθέσιμα (Φ. Μανούσης, 9-4-2009: σελ. 40-44, 122, Αικ. Αναγνωστοπούλου, 9-4-2009: σελ. 186-187, 204, Π. Μακρή, 10-4-2009: σελ. 172)- στις 14-11-2006 τρεις επιταγές, ποσού εκάστης 100.000 ευρώ, στις 6-12-2006 δύο επιταγές, ποσού εκάστης 100.000 ευρώ και στις 6-12-2006 μία επιταγή, ποσού 25.000 ευρώ εις διαταγήν της εταιρείας, φέρουσες την υπογραφή του Γενικού Διευθυντή, Παύλου Μακρή, οι οποίες παραδόθηκαν στον Παναγιώτη Ζαχαρίου. Και σε αυτήν τη συναλλαγή, κανένας τρίτος δεν ήταν μπροστά. Επιπροσθέτως, οι επιταγές δεν έχουν εμφανισθεί έως σήμερα προς πληρωμή από κανέναν και στο προσκομιζόμενο φωτοαντίγραφο δεν φαίνονται να φέρουν την απαραίτητη από το νόμο οπισθογράφηση, ώστε να μπορούσαν ποτέ να εισπραχθούν. Ούτε, λοιπόν, τρίτο μη εμπλεκόμενο με την παρούσα υπόθεση πρόσωπο, θα μπορούσε να τις εισπράξει, ώστε να χαθούν τα ίχνη της συναλλαγής. Επιπλέον, όμως, και κυρίως οι επιταγές αυτές ήταν χωρίς αντίκρουσμα στον αντίστοιχο τραπεζικό λογαριασμό ήδη κατά τον χρόνο έκδοσής τους και καθόλη τη διάρκεια έως και σήμερα (βλ. τις ανωτέρω καταθέσεις των μαρτύρων Μανούση (σελ. 122), Μακρή (σελ. 169) και Αναγνωστοπούλου (σελ. 186 και 204) στην Επιτροπή), γεγονός που καθιστά αδύνατη την πλήρωση του στοιχείου της «ζημίας», που απαιτείται στην αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος της εκβίασης. Μάλιστα, η έννοια της «ζημίας» στο άρθρο 385 Π.Κ. αφορά σε «αλλοίωση προς το χειρότερο των περιουσιακών στοιχείων και δικαιωμάτων του παθόντος», γεγονός που ασφαλώς δεν συντρέχει στην προκειμένη περίπτωση, αφού, ήδη, κατά το χρόνο έκδοσης αυτών των

επιταγών (αν υποτεθεί ότι εκδόθηκαν ποτέ) και μέχρι σήμερα αυτές ήταν «ακάλυπτες» και μη οπισθογραφημένες, συνεπώς ακόμη και αν εμφανιζόταν αυτές προς είσπραξη καμία ζημία στην περιουσία του δεν θα μπορούσε να υποστεί ο Φ. Μανούσης, όπως καμία ζημία δεν υπέστη και κατά την παράδοσή τους (αν υποτεθεί ότι αυτή έλαβε χώρα), αφού αυτές δεν είχαν κανένα αντίκρουσμα και δεν μπορούσε να επιδιωχθεί η είσπραξή τους ούτε δικαστικώς, εφόσον δεν είχαν οπισθογραφηθεί.

Περαιτέρω, θα πρέπει να σημειωθεί πως η παράδοση επιταγών στο πλαίσιο εκβίασης είναι από κάθε άποψη εντελώς παράδοξη, αφού όχι μόνο καθιστά αμφίβολη την καταβολή των χρημάτων στον φερόμενο δράστη, αλλά, κυρίως, η είσπραξή τους καθιστά τον δράστη γνωστό στις αρχές και, επομένως, με μαθηματική ακρίβεια θα οδηγήσει στην σύλληψη του. Άλλωστε, ιδιαίτερα στην προκείμενη υπόθεση κάτι τέτοιο αποκλείεται, διότι αφενός τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δεν είναι εκ των πραγμάτων αφελή και αφετέρου, όπως άλλωστε και ο ίδιος ο καταγγέλλων αναφέρει, δεν προσέφεραν σε καμία περίπτωση βοήθεια στον κ. Φ. Μανούση, ώστε να μπορέσουν να εισπράξουν αργότερα την ονομαστική αξία των επιταγών.

Επιπλέον, γεννώνται αμφιβολίες ως προς την παράδοση των επιταγών αυτών, αφού ο καταγγέλλων στην κατάθεσή του στην τακτική Δικαιοσύνη, στις 14-5-2007, δεν θυμάται το ύψος της συναλλαγής, ακολούθως, στις 29-10-2007 αναφέρει για ποσά από 750.000 έως 800.000 ευρώ, ενώ αθροιζόμενα τα ανωτέρω ποσά μας δίνουν το ποσό των 650.000 ευρώ. Η φερόμενη αυτή συναλλαγή παρουσιάζει την πρωτοτυπία της μελλοντικής και επισφαλούς καταβολής προμήθειας – βοηθήματος για ήδη παρασχεθείσα εξυπηρέτηση, όταν η επιδίωξή της δικαστικά θα

ήταν αδύνατη. Η εν λόγω συναλλαγή παρουσιάζει και ιδιαίτερα λογιστικά και φορολογικά εμπόδια, καθόσον η ναυτιλιακή εταιρεία τηρεί βιβλία και στοιχεία, υπόκειται σε έλεγχο και δημοσιεύει ισολογισμούς και, συνεπώς, θα της ήταν αδύνατο να δικαιολογήσει την εκταμίευση των ανωτέρω επιταγών, άνευ παραστατικού που να τις συνοδεύουν. Επίσης, στη σελ. 11 της κατάθεσής του, ο καταγγέλλων λέει ότι δεν δωροδότησε κανέναν «Σίγουρα δεν δωροδότησα». Ο ίδιος, λοιπόν, αρνείται τον χαρακτήρα των εν λόγω καταβολών.

Σε ερώτηση Βουλευτού-μέλους της Επιτροπής, τι θα αποκέρδαινε από την επίμαχη ανάθεση ο επιχειρηματίας – καταγγέλλων, εκείνος απάντησε «περίπου ένα εκατομμύριο το χρόνο» (Φ. Μανούσης, 8-4-2009: σελ.152) και στην εύστοχη ερώτηση που ακολούθησε, άλλης Βουλευτή – μέλους της Επιτροπής, πώς ήταν δυνατόν για 1.000.000 κέρδος να κατέβαλε 750.000 ευρώ βοήθημα, δεν μπόρεσε να απαντήσει(Φ. Μανούσης, 8-4-2009: σελ.155). Η προφανής δυσαναλογία, μεταξύ επιχειρηματικού κέρδους και καταβληθείσας προμήθειας-δωροδοκίας για την επίτευξη αυτού, γεννά εύλογα ερωτήματα για το υποστατό της καταγγελίας.

Καταλυτικός, απαλλακτικός, ισχυρισμός για τον ελεγχόμενο Υπουργό είναι η ίδια η κατάθεση του καταγγέλλοντος, ο οποίος στην σελίδα 55 της κατάθεσής του, δηλώνει ότι ποτέ ο Παυλίδης δεν του είπε να δώσει οικονομική βοήθεια στον συνεργάτη του Παναγιώτη Ζαχαρίου και συμπεραίνει μόνο την εμπλοκή του Υπουργού, επειδή ο ίδιος υποστήριζε τον συνεργάτη του με σθένος (Φ. Μανούσης, 8-4-2009: σελ. 65). Αλλά και ο στενός συνεργάτης του καταγγέλλοντος, Πάυλος Μακρής, είπε ότι δεν έχει κανένα στοιχείο που να συνδέει τον Παναγιώτη Ζαχαρίου με τον

ίδιο τον Υπουργό. Ομοίως και η Αικατερίνη Αναγνωστοπούλου (σελ. 211) δεν μπορεί να πει με βεβαιότητα, ούτε αν εμπλέκεται ο Παυλίδης, ούτε αν τα χρήματα και τις επιταγές τα πήρε ο Παναγιώτης Ζαχαρίου.

Ο εφοπλιστής, Γεώργιος Σπανός στην ερώτηση, αν του ζητήθηκαν χρήματα για τη δρομολόγηση του πλοίου από τον Αρ. Παυλίδη ή τον Π. Ζαχαρίου απάντησε κατηγορηματικά αρνητικά (13-4-2009, σελ. 144 και 146). Ομοίως, ο Ιωάννης Κανταράς, μέλος του Δ.Σ. των επιχειρήσεων, συμφερόντων Φ. Μανούση και στενός του συνεργάτης από πολλού χρόνου (14-4-2009, σελ. 161), κατέθεσε ότι ο Φ. Μανούσης δεν του είπε ποτέ ότι ο Ζαχαρίου τον εκβίαζε (σελ. 122). Ο εφοπλιστής Αλέξανδρος Αγούδημος κατέθεσε (14-4-2009, σελ. 93) ότι ποτέ δεν έδωσε χρήματα ή επιταγές στον Π. Ζαχαρίου, ούτε ποτέ μίλησαν περί χρημάτων είτε με τον Π. Ζαχαρίου, είτε με τον Αρ. Παυλίδη. Επίσης, ποτέ δεν του είχε δώσει ο Π. Ζαχαρίου την αίσθηση ότι για να προχωρήσει τις δουλειές χρειάζεται κάποια οικονομική βοήθεια· ούτε είχε γίνει ποτέ κουβέντα για χρήματα. Ο Αρ. Παυλίδης δεν τους είχε παραπέμψει ποτέ στον Π. Ζαχαρίου (σελ. 121). Ο Δημήτριος Σάραγκας, Αντινομάρχης Μυτιλήνης και μέλος συντονιστικής επιτροπής για τη δρομολόγηση των πλοίων, κατέθεσε (14-4-2009, σελ. 58) ότι δεν πιστεύει σε καμία περίπτωση ότι υπήρξε συνεννόηση του Παυλίδη με τον Φ. Μανούση και, ακολούθως, στη σελ. 65 της καταθέσεώς του συμπληρώνει ότι δεν είχε αφήσει ποτέ υπονοούμενο ο Μανούσης ότι, αν είχε πληρώσει, θα έπαιρνε τον διαγωνισμό. Ο Δήμαρχος Τήλου, Αναστάσιος Αλιφέρης (13-4-2009, σελ. 63) καταθέτει ότι δεν του ζήτησε λεφτά ο Παυλίδης για να επιδοτήσει τη γραμμή της Λέρου. Ο Βασίλειος Μάμμης, υπάλληλος της Διεύθυνσης Θαλασσίων Συγκοινωνιών, κατέθεσε (11-4-2009, σελ.

106) ότι δεν είχε ακούσει τίποτα για τον χρηματισμό του Παυλίδη από τον Μανούση. Ακόμη, δεν διαπίστωσε ποτέ κάποια παρέμβαση του Υπουργού ή του Διευθυντή του σε διαγωνισμούς. Ομοίως, ο μάρτυρας Ευστρ. Γεωργής, υπάλληλος με μεγάλη πείρα στους διαγωνισμούς του Υπουργείου Αιγαίου, στη σελ. 173 της καταθέσεώς του (13-4-2009), καταθέτει ότι ποτέ ο Υπουργός ή ο Ζαχαρίου ή κάποιος άλλος από το γραφείο του Υπουργού του είπε να δείξει ευνοϊκή ή άνιση μεταχείριση στον Μανούση. Επιπροσθέτως, στη σελ. 219 καταθέτει ότι δεν δέχτηκε καμία παρέμβαση από τον Παυλίδη. Ο Απόστολος Βεντούρης, εφοπλιστής, στην από 13-4-2009 κατάθεσή του ενώπιόν μας καταθέτει ότι ο ίδιος ο Φ. Μανούσης έκανε απόπειρα εκβιασμού. Επίσης, στη σελ. 78 της κατάθεσής του αναφέρει ότι δεν έχει λάβει κανένα μήνυμα ή σήμα ότι θα αποκλειστεί από διαγωνισμό του Υπουργείου αν δεν πληρώσει και ότι ο καταγγέλλων (σελ. 81) είναι ο μεγάλος ευνοημένος των άγονων γραμμών.

Όλοι, λοιπόν, οι μάρτυρες, οι οποίοι είχαν λάβει μέρος σε διαγωνισμό είτε ως συμμετέχοντες, είτε ως αξιολογούντες, δεν αναφέρουν οποιαδήποτε υπόνοια παράνομης οικονομικής συναλλαγής για τους διαγωνισμούς, είτε από τον Π. Ζαχαρίου είτε από τον Α. Παυλίδη.

Τα καταγγελλόμενα από τον Φώτιο Μανούση ενέχουν και μία λογική ανακολουθία. Ο ίδιος στη σελ. 31 της από 9-4-2009 κατάθεσής του ενώπιόν μας, αναφέρει ότι είχε μιλήσει στον Α. Καραμάριο, Βουλευτή Δωδεκανήσου, για τους εκβιασμούς Παυλίδη και ο ίδιος ο συνάδελφος Βουλευτής, τον προέτρεψε να τον καταγγείλει στον Εισαγγελέα. Όμως, εν προκειμένω είναι ο ίδιος ο φερόμενος ως δράστης, ο οποίος πρώτος κατήγγειλε ότι τον εκβιάζει ο καταγγέλλων.

Τέλος, ο κ. Φ. Μανούσης δεν μπόρεσε να απαντήσει πειστικά στην Επιτροπή γιατί δεν προσέφυγε όλο αυτό το διάστημα στην Δικαιοσύνη και το έπραξε αυτό μόνον ύστερα από τη μηνυτήρια αναφορά του ελεγχόμενου Υπουργού προς τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

7. Επιπλέον κατά τη διάρκεια των εργασιών της Επιτροπής μας δεν προέκυψε ότι - σχετικά με την αγορά οικίας εκ μέρους της κ. Αγγελικής Παυλίδη - υπάρχει σχέση με την κρινόμενη υπόθεση, αλλά ούτε και στοιχειοθετείται κάποια αξιόποινη πράξη από την δικαιοπραξία αυτή. Ειδικότερα :

Στις 19-7-2005 αγόρασε, δυνάμει του υπ' αριθμ. 6.103/2005 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Πειραιώς Ειρήνης Ηλία Μαρή, η Αγγελική, θυγατέρα Αριστοτέλη, Παυλίδη, το Α1 διαμέρισμα πρώτου ορόφου, επιφανείας 138, 50 τ.μ. κειμένου επί της οδού Αγγέλου Σικελιανού και Δελφών στον δήμο Νέου Ψυχικού, από τον Ελευθέριο - Γεώργιο Αντωνίου. Τα χρήματα για την αγορά του ως άνω διαμερίσματος, 235.000 ευρώ, προέρχονται από τον θείο της, αδελφό του Υπουργού, Αναστάσιο Παυλίδη, με τον ακόλουθο τρόπο: Ανάληψη ποσού 210.000 ευρώ από τον Ανδρέα Βαρδουλάκη, στις 19-7-2005, ο οποίος και, στη συνέχεια, παρέδωσε το ποσό στην Αγγελική Παυλίδη, καθώς και ανάληψη ποσού 15.000 ευρώ από την ίδια την Αγγελική Παυλίδη (Αναστάσιος Παυλίδης, 14-4-2009: σελ. 8, Αγγελική Παυλίδη, 13-4-2009: σελ. 3-4, 28). Τα δύο ανωτέρω ποσά χρεώθηκαν στον λογαριασμό που τηρεί ο αδελφός του Υπουργού, Αναστάσιος Παυλίδης σε κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Το υπόλοιπο των χρημάτων (10.000 ευρώ) δόθηκαν από τον πατέρα της. Τα ανωτέρω προκύπτουν τόσο από τη σχετική βεβαίωση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (6-3-2009), όσο και από τις

καταθέσεις ενώπιον της Επιτροπής μας των Αναστασίου Παυλίδη (14-4-2009: σελ. 8, 11,16), Αγγελικής Παυλίδη (13-4-2009: σελ. 3-4, 28), Νικολάου Φάσσου (11-4-2009: σελ. 201 επ.) και Ανδρέα Βαρδουλάκη (10-4-2009: σελ. 93-95, 101-102, 125, 141-144, 148-149).

Το τίμημα του πωληθέντος διαμερίσματος κρίνεται ότι ανταποκρίνεται στην πραγματική και αγοραία αξία του, δεδομένου ότι είναι πεπαλαιωμένη οικία περίπου 40 ετών (Ν. Φάσσος, 11-4-2009: σελ. 218, 221/ Α. Βαρδουλάκης, 10-4-2009: σελ. 114-115) , όπως άλλωστε προκύπτει και από την προσκομισθείσα οικοδομική άδεια, έτους εκδόσεως 1966 , που έχρηζε γενικής ανακατασκευής, για να είναι κατάλληλη προς χρήση. Άλλωστε, δεν υπήρξε οποιαδήποτε αντίθετη ένδειξη από τυχόν άλλα αποδεικτικά μέσα.

Προκύπτει, επιπλέον, ότι η Αγγελική Παυλίδη στις 14-7-2006 κατήρτισε δανειακή σύμβαση ύψους 130.000 ευρώ με το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, προκειμένου να επιστρέψει μέρος της οικονομικής ενίσχυσης του θείου της, Αναστάσιου Παυλίδη (Αγγελική Παυλίδη, 13-4-2009: σελ. 6-7). Πλην, όμως, ο τελευταίος, σε οικογενειακές συζητήσεις αρνήθηκε την επιστροφή των χρημάτων (Αναστάσιος Παυλίδης, 14-4-2009: σελ, 21, 33/ Αγγελική Παυλίδη, 13-4-2009: σελ. 40), δεδομένου ότι έχει κατ' επανάληψη βοηθήσει και άλλα στενά συγγενικά του πρόσωπα, διαθέτει πολλές επιχειρήσεις σε χώρες της Αφρικής και καταθέσεις στην ημεδαπή και, κατά συνέπεια, δεν έχει ανάγκη χρημάτων. Στο πλαίσιο της επιθυμίας της Αγγελικής Παυλίδη να εξοφλήσει μερικώς τον θείο της προέβη αρχικά στις 24-11-2006 στην ανάληψη από το λογαριασμό της, με έκδοση τραπεζικής επιταγής από το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, ύψους 126.750 ευρώ και, τελικά, από το ποσό αυτό, μετά την ανωτέρω άρνηση του θείου,

επανακατέθεσε στις 8-1-2007, 100.000 ευρώ σε πρόωρη μερική εξόφληση του στεγαστικού της δανείου, αφήνοντας ένα υπόλοιπο περίπου 30.000 ευρώ στο στεγαστικό δάνειο, το οποίο εξυπηρετείται μέχρι και σήμερα από την ίδια. Αποδεικνύεται, λοιπόν, η προέλευση και πορεία των ανωτέρω χρηματικών ποσών, ώστε δεν φαίνονται βάσιμοι οι σχετικοί ισχυρισμοί του Φ. Μανούση, που προσπαθεί να συνδέσει την ανωτέρω καταβολή των 100.000 ευρώ σε πρόωρη μερική εξόφληση του στεγαστικού δανείου από την Αγγελική Παυλίδη, με τα 100.000, σε μετρητά, που υποτίθεται ότι ο ίδιος παρέδωσε στον Π. Ζαχαρίου στις 3-11-2006.

Επομένως, προκύπτει από τις καταθέσεις των ως άνω μαρτύρων και τα προσκομιζόμενα έγγραφα ότι (α) η αξία του αγορασθέντος ακινήτου από την Αγγελική Παυλίδη ήταν 235.000 ευρώ, (β) τα χρήματα προήλθαν από τον αδελφό του Υπουργού, Αναστάσιο Παυλίδη και (γ) τα χρήματα για την μερική εξόφληση του δανείου προς το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο από την Αγγελική Παυλίδη ήσαν προϊόν του ίδιου δανείου. Η καταγγελία του κ. Μανούση, ότι, δηλαδή, κατέβαλε, στις 3-11-2006, 100.000 ευρώ σε μετρητά στον συνεργάτη του Υπουργού, Παναγιώτη Ζαχαρίου, φέρεται ότι συνέβη σε χρόνο μεταγενέστερο της ανάληψης του δανείου από την Αγγελική Παυλίδη, που έγινε στις 14-7-2006 και, συνεπώς, δεν μπορούν να συνδυαστούν λογικώς.

Τέλος, η διάσταση μεταξύ της αναγραφόμενης τιμής στο συμβόλαιο αγοράς του συγκεκριμένου ακινήτου (155.000 ευρώ) και του πραγματικού τιμήματος που καταβλήθηκε στον πληρεξούσιο του πωλητή την ημέρα υπογραφής των συμβολαίων (235.000 ευρώ), αφενός εξηγείται από τη συνήθη πρακτική στις αγοραπωλησίες των ακινήτων, αφετέρου σε καμία περίπτωση η

διαφοροποίηση αυτή του ποσού δεν μπορεί να θεμελιώσει ποινική ευθύνη, όπως έχει κρίνει το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών, με το με αριθμό 2626/2000 βούλευμά του (ήδη αμετάκλητο), το οποίο αναφέρει: «Από το άρθρο 41 του Ν. 1249/1982 προκύπτει ότι ο φορολογούμενος υποχρεούται να αναγράφει στις σχετικές δηλώσεις για τον υπολογισμό του καταβλητέου φόρου τα στοιχεία βάσει των οποίων διαμορφώνεται από τον αντικειμενικό προσδιορισμό η αξία του μεταβιβαζομένου με αντάλλαγμα κ.λπ. ακινήτου, δεν υφίσταται δε υποχρέωσή του για αναγραφή του πραγματικού τιμήματος, ακόμη κι αν αυτό είναι υπέρτερο του αντικειμενικώς προσδιοριζομένου», καταλήγοντας ότι δεν υφίστανται αποχρώσεις ενδείξεις ενοχής για απαγγελία κατηγορίας επί απάτης από κοινού και κατ' εξακολούθηση της αγοράστριας, των πωλητών και των πληρεξουσίων της αγοράστριας.

8. Εξάλλου, από το σύνολο των προαναφερθέντων προκύπτει ότι η αποστολή των επίμαχων φωτογραφιών τον Απρίλιο του 2007 από τον κ. Φ. Μανούση στο γραφείο του κ. Αρ. Παυλίδη, δεν φαίνεται να αποσκοπούσε στην προστασία του κ. Φ. Μανούση από παράνομες ενέργειες εις βάρος του και προς βλάβη του, από πλευράς κ. Αρ. Παυλίδη. Αντιθέτως, πολύ πιθανή εμφανίζεται η εξήγηση ότι η αποστολή των εν λόγω φωτογραφιών σκόπευε στον εξαναγκασμό του Παυλίδη να προβεί σε προσωρινή ανάθεση της εκτέλεσης των επίμαχων δρομολογίων, υπέρ του κ. Φ. Μανούση, αλλά προς βλάβη του Ελληνικού Δημοσίου. Όπως ανωτέρω αναλυτικά περιγράφεται, η εν λόγω απόφαση του κ. Παυλίδη ήταν απολύτως νόμιμη. Επομένως, στην περίπτωση αυτή, ο κ. Φ. Μανούσης επιδίωξε την ανάκληση μιας νόμιμης απόφασης, με τη χρησιμοποίηση απειλής, δηλαδή, με παράνομα μέσα.

Η αποστολή των επίμαχων φωτογραφιών συνιστά εκβιαστική εκ μέρους αυτού αντίδραση για τον αποκλεισμό του πλοίου «ΣΑΟΣ II» από αντίστοιχο διαγωνισμό για επιδοτούμενα δρομολόγια άγονης γραμμής, με βάση το από 27.4.2007 έγγραφο του Ε.Μ.Π., σύμφωνα με το οποίο το εν λόγω πλοίο δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις της κατηγορίας 2 και, συγκεκριμένα, δεν μπορούσε να πετύχει την απαραίτητη ταχύτητα της κατηγορίας που απαιτούσε ο διαγωνισμός. Με δεδομένο ότι από την εν λόγω αδυναμία συμμετοχής οι εταιρείες συμφερόντων κ. Μανούση απώλεσαν επιδοτήσεις πλέον των 20.000.000 €, θα μπορούσε κανείς να σκεφθεί βάσιμα ότι η αποστολή των επίμαχων φωτογραφιών, κατά το χρονικό διάστημα που κρινόταν η δυνατότητα ή όχι συμμετοχής του εν λόγω πλοίου στο διαγωνισμό, αποτελούσε και τον λόγο αποστολής των επίμαχων φωτογραφιών. Στην περίπτωση αυτή, όμως, και πάλι ο κ. Μανούσης θα φερόταν να επιδιώκει με παράνομα μέσα, να εξαναγκάσει τον κ. Παυλίδη στη μη αποδοχή του παραπάνω εγγράφου του Ε.Μ.Π.

Σε κάθε, όμως, περίπτωση, προέκυψε ότι η αποστολή των επίμαχων φωτογραφιών τον Απρίλιο του 2007 από τον κ. Μανούση δεν έχει σχέση με τις διαδικασίες του διαγωνισμού της 20-11-2006, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται, για τον απλούστατο λόγο ότι τον Απρίλιο 2007 δεν συνέβη τίποτα, σχετικό με τον διαγωνισμό αυτό, εκτός φυσικά από την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης για την κατακύρωσή του στην εταιρεία του.

Η Επιτροπή μας δεν έχει ως αντικείμενο διερεύνησης τους λόγους για τους οποίους ο κ. Μανούσης απέστειλε τις επίμαχες φωτογραφίες. Επειδή, όμως, προέκυψε ότι η αποστολή των επίμαχων φωτογραφιών δεν συνδέεται με τα λεγόμενα του κ. Μανούση και τους ισχυρισμούς που προέβαλε τόσο ενώπιον των

Δικαστικών Αρχών όσο και ενώπιον της Επιτροπής μας, κρίνουμε ότι θα πρέπει οι λόγοι αυτοί, να τύχουν περαιτέρω διερεύνησης από τις αρμόδιες Δικαστικές Αρχές.

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Από τα ακόλουθα στοιχεία: α) τις κινήσεις των λογαριασμών που αναφέρονται στην από 26/4/2009 έκθεση αξιολόγησης συναλλαγών των 1) κ. Αριστοτέλη Παυλίδη και των μελών της οικογενείας του 2) του αδελφού του Αναστασίου Παυλίδη και της συζύγου του Μαρίας Παυλίδη , 3) του Γεωργίου Αντωνίου και 4) της οικογένειας Φώτη Μανούση και του Ομίλου των εταιριών ΣΑΟΣ , β) τα παραστατικά που προσκομίστηκαν, σχετικά με την κίνηση των ανωτέρω λογαριασμών και γ) τις ένορκες καταθέσεις ενώπιον της Επιτροπής των εμπειρογνομόνων της Τράπεζας της Ελλάδος, κ.κ. Κων/νου Γεωργάρα και Αντωνίου Βλυσίδη, ερευνώμενα, κάθε ένα χωριστά και σε συνδυασμό μεταξύ τους , οδηγούν αναποδράστως στα εξής συμπεράσματα :

1. Λογαριασμός Probank υπ' αριθμ. 2258 6021 014 USD.

Ο λογαριασμός αυτός με δικαιούχους την Αικατερίνη Νασιάκου και Μαρία Παυλίδη, σύζυγο και θυγατέρα, αντιστοίχως, του Αριστοτέλη Παυλίδη , έχει πιστωθεί με διάφορα ποσά που προέρχονται από την Τράπεζα Western Springs National Bank and Trust, συνολικού ύψους 174.000 USD. Όπως αποδεικνύεται από τα σχετικά παραστατικά που προσκόμισε ο Αριστοτέλης Παυλίδης, πρόκειται για ποσά που προήλθαν από συμμετοχή της συζύγου του Αικ. Νασιάκου σε Fund της ως άνω Τράπεζας των ΗΠΑ,

δεδομένου ότι η εν λόγω είναι Αμερικανίδα υπήκοος και συνταξιούχος του Αμερικανικού Δημοσίου.

2. Λογαριασμός Ελευθερίου-Γεωργίου Αντωνίου στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος.

Ο λογαριασμός αυτός άνοιξε στις 17.4.2007, με πίστωση 129.000 ευρώ. Για το ποσό αυτό, μετά τη σύνταξη της έκθεσης, προσκομίστηκε από την Εμπορική Τράπεζα σχετικό παραστατικό, με το οποίο αποδεικνύεται ότι το άνω ποσό κατατέθηκε στον εν λόγω λογαριασμό από την Θάλεια Σπανού για την εξόφληση τιμήματος της οικίας, που αγόρασε από τον Ελευθέριο-Γεώργιο Αντωνίου. Το σχετικό συμβόλαιο, υπ. αριθμ. 2623/16.4.2007 της συμβολαιογράφου Αθηνών Μαρίας Χατζηνικολάου προσκομίστηκε από τον Αριστοτέλη Παυλίδη και συντάχθηκε μία μέρα πριν την κατάθεση του άνω ποσού. Από τα στοιχεία αυτά αποδεικνύεται πλήρως ότι το ως άνω ποσό είναι άσχετο με τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην ερευνώμενη υπόθεση.

3. Λογαριασμός Αναστασίου Παυλίδη με αριθμό 054/600195-56 Εθνικής Τράπεζας.

Αναφορικά με την καταβολή του (φερομένου ως πιστωθέντος, εκ ποσού 130.000 ευρώ, μέρους του συμφωνηθέντος τιμήματος της αγοράς του διαμερίσματος της Αγγελικής Παυλίδη από τον Γ. Αντωνίου), προκύπτει και πλήρως αποδεικνύεται, με την υπ' αριθμ.4898/22.7.2005 συμβολαιογραφική πράξη εξοφλήσεως της συμβολαιογράφου Πειραιώς, Ελευθερίας Κοτζιά-Κυριαζή, ότι ολοσχερώς εξωφλήθη το συγκεκριμένο τίμημα, τρεις μέρες, μετά την σύνταξη του άνω συμβολαίου, άρθρο 454 ΚΠολΔικ, το οποίο,

ως δημόσιο έγγραφο αποτελεί πλήρη απόδειξη για όσα σ' αυτήν βεβαιώνονται και δεν χωρεί κατ' αυτού ανταπόδειξη.

4. Λογαριασμός Αναστασίου Παυλίδη με αριθμό 115-00-2101-283328 ALPHA BANK

Από τα προσκομισθέντα με ημερομηνίες 21/12/1995 και 18/4/2006 ιδιωτικά συμφωνητικά α) μεταξύ του Αναστασίου Παυλίδη και του Παράσχου Χρυσοχοϊδη και της εκ τρίτου συμβαλλομένης Μαρίας συζ. Παράσχου Χρυσοχοϊδη και β) μεταξύ του Αναστασίου Παυλίδη και του Κων/νου Χρυσοχοϊδη του Παράσχου, αντιστοίχως, αποδείχθηκε πλήρως ότι όλες οι πιστώσεις του εν λόγω λογαριασμού που προέρχονται από καταθέσεις χρημάτων εκ μέρους του Κων/νου Χρυσοχοϊδη, αποτελούν τμηματικές καταβολές τούτου, προς εξόφληση του χρέους που προκύπτει από τα άνω συμφωνητικά.

5. Λογαριασμός Αναστασίου Παυλίδη με αριθμό 054/600195-56 ALPHA BANK

Σχετικά με τον λογαριασμό αυτό από την κατάθεση ενώπιον της Επιτροπής του Κλέαρχου Ρούτση διευκρινίστηκε πλήρως ότι οι καταθέσεις, εκ μέρους του, στον λογαριασμό αυτό του Αναστασίου Παυλίδη, αφορούν τακτοποίηση οικονομικής εκκρεμότητας μεταξύ τους, σχετιζόμενη με μη πραγματοποιηθείσα τουριστική επένδυση, που είχαν συμφωνήσει να κάνουν στο Γαλαξίδι. Η τμηματική εξόφληση του χρέους του Κ. Ρούτση προς τον Αναστάσιο Παυλίδη πραγματοποιήθηκε με τμηματικές καταβολές στον εν λόγω λογαριασμό από το 2002 μέχρι το 2008, κοινή συναινέσει.

Από όλα τα ανωτέρω απεδείχθη πλήρως ότι οι κινήσεις των λογαριασμών που αναφέρονται στην από 26/4/2009 έκθεση αξιολόγησης συναλλαγών των άνω εμπειρογνομόνων της Τράπεζας της Ελλάδος, ουδεμία σχέση έχουν με την ερευνώμενη από την Επιτροπή υπόθεση.

III. ΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 86 παρ.1 του ισχύοντος Συντάγματος μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διατέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που ετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους , όπως ο νόμος ορίζει. Κατά δε την παράγραφο 3 της ίδιας ως άνω διατάξεως πρόταση άσκησης δίωξης υποβάλλεται από 30 τουλάχιστον Βουλευτές. Η Βουλή με απόφασή της που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών συγκροτεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για την διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, διαφορετικά, η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων σαφώς συνάγεται ότι η πρωτοβουλία για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά των μελών της Κυβέρνησης ή Υφυπουργών για αδικήματα που ετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ανήκει αποκλειστικά και μόνο στην Βουλή, ρυθμίζεται δε ειδικότερα από τον κοινό νομοθέτη και τον Κανονισμό της Βουλής.

Περαιτέρω, οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 154 του Κανονισμού της Βουλής των Ελλήνων προβλέπουν ότι για την άσκηση δίωξης εναντίον προσώπου που είναι ή διατέλεσε μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός απαιτείται

πρόταση κατηγορίας και απόφαση της Βουλής που δέχεται την πρόταση αυτή. Η πρόταση για την άσκηση δίωξης πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τις πράξεις ή τις παραλείψεις, που σύμφωνα με τον νόμο για την ευθύνη των Υπουργών είναι αξιόποινες και να μνημονεύει τις διατάξεις που παραβιάζονται. Επ' αυτής της προτάσεως ακολουθεί συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής και λαμβάνεται απόφαση για την συγκρότηση ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για την διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών, άλλως η πρόταση απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη.

Εξάλλου, κατά την διάταξη του άρθρου 1 του ν. 3126/2003 (ΦΕΚ Α 66/19-3-2003) «περί ποινικής ευθύνης των Υπουργών» τα πλημμελήματα ή κακουργήματα που τελούνται από Υπουργό, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, εκδικάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από το κατ' άρθρο 86 του Συντάγματος Ειδικό Δικαστήριο, ακόμη και αν ο Υπουργός έχει παύσει να έχει την ιδιότητα αυτή. Κατά δε την διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του ιδίου ως άνω νόμου η διαδικασία της ποινικής δίωξης κινείται, εφόσον το ζητήσουν εγγράφως με συγκεκριμένη αναφορά στα στοιχεία της αξιόποινης πράξης και μεία των διατάξεων που παραβιάστηκαν, τριάντα (30) τουλάχιστον Βουλευτές, διαφορετικά είναι απαράδεκτη.

Από τις διατάξεις των άρθρων 86 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος 154 , παρ.1 & 3 του Κανονισμού της Βουλής των Ελλήνων και 1 του ν. 3126/2003 (ΦΕΚ Α 66 / 19-3-2003) «Ποινική Ευθύνη των Υπουργών», σαφώς προκύπτει ότι διαδικαστική προϋπόθεση για να κινηθεί ποινική δίωξη κατά των ως άνω προσώπων για τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1

του ν. 3126/2003 αποτελεί η τήρηση ειδικής προδικασίας, η οποία συνίσταται στην από μέρους τουλάχιστον τριάντα (30) Βουλευτών υποβολή έγγραφης πρότασης κατηγορίας, η οποία επί ποινή απαραδέκτου πρέπει να προσδιορίζει επακριβώς τα στοιχεία της αξιόποινης πράξης που αποδίδονται κατά συγκεκριμένου προσώπου που έχει ή είχε την ιδιότητα μέλους της Κυβέρνησης ή Υφυπουργού, καθώς και μνεία των ποινικών διατάξεων που έχουν παραβιασθεί.

Κατά συνέπεια, το αντικείμενο της ποινικής δίωξης κατά προσώπου που είναι ή έχει διατελέσει μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός προσδιορίζεται θεματικά από την συγκεκριμένη πρόταση κατηγορίας, το περιεχόμενο της οποίας, εν συνεχεία, θα ερευνηθεί από την Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή του άρθρου 86 παρ. 3 εδ. β' του Συντάγματος, που θα συγκροτηθεί με απόφαση κατά τα ως άνω της Ολομέλειας της Βουλής. Ειδικότερα, κατά τις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 5, η Ειδική αυτή Κοινοβουλευτική Επιτροπή έχει όλες τις αρμοδιότητες του Εισαγγελέα Πρωτοδικών όταν αυτός ενεργεί προκαταρκτική εξέταση, το δε πόρισμά της πρέπει να είναι αιτιολογημένο και να περιέχει, ιδίως, τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά μέσα που οδηγούν σ' αυτά, όπως προκύπτουν κατά την προκαταρκτική εξέταση, καθώς και την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις εφαρμοζόμενες ποινικές διατάξεις και σαφή πρόταση για την άσκηση ή μη ποινικής δίωξης (άρθρο 5 παρ.3, 4).

Επομένως, η λειτουργική αρμοδιότητα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, που ενεργεί ως Εισαγγελέας Πρωτοδικών, περιορίζεται από τις άνω διατάξεις στην έρευνα για να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την

άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον του προσώπου που αναφέρει η ως άνω πρόταση κατηγορίας και για τις συγκεκριμένες πράξεις που προσδιορίζονται στην πρόταση αυτή. Υπό τα δεδομένα αυτά, αντικείμενο της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ.3666/2774/7.4.2009 απόφαση του Προέδρου της Βουλής είναι η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και, εν συνεχεία, η σύνταξη και η υποβολή πορίσματος στην Ολομέλεια της Βουλής περί του αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την άσκηση ποινικής δίωξης, κατά του Αριστοτέλη Παυλίδη, πρώην Υπουργού Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, για ηθική αυτουργία σε εκβίαση, που τελέστηκε από τον Παναγιώτη Ζαχαρίου κατά του Φωτίου Μανούση.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 1 ΚΠΔ «ο εισαγγελέας, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται. Σε κακουργήματα όμως ή πλημμελήματα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση, ή προανακριτικές πράξεις, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 243 ΚΠΔ και προκύπτουν **επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη**. Μάλιστα δε **στην εισηγητική έκθεση του ν. 3160/2003 (ΦΕΚ 165Α/30-6-2003)**, που αντικατέστησε την διάταξη του άρθρου 4 παρ. 3 του ν. 1653/1986 αναφέρεται: «α. Με το άρθρο 5 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 43 του ΚΠΔ. κατά την πρώτη παράγραφο, για την κίνηση (άσκηση) ποινικής δίωξης για κακούργημα ή για πλημμέλημα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου απαιτείται προηγούμενη συγκέντρωση ουσιαστικών στοιχείων, με

προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις, κατ' άρθρο 243 παρ. 2, και αιτιολογημένη κρίση του εισαγγελέα ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση ποινικής δίωξης. Με την διάταξη αυτή, παράλληλα, με τη διασφάλιση της προστασίας της προσωπικότητας των πολιτών από προπτεείς μηνύσεις και αναφορές θα επιτευχθεί σοβαρή ελάφρυνση στην προδικασία και στα ακροατήρια...».

Ενόψει των προηγούμενων, είναι προφανές ότι ο εισαγγελέας δεν κινεί πλέον την ποινική δίωξη για κακουργήματα, παρά μόνο αφού, από την προηγηθείσα προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση, έχουν προκύψει επαρκείς ενδείξεις ενοχής του δράστη. Κατά συνέπεια, βασική και αναγκαία προϋπόθεση για να ασκηθεί ποινική δίωξη για κακούργημα είναι η ύπαρξη επαρκών ενδείξεων ενοχής, οι οποίες πρέπει να έχουν προκύψει είτε από προκαταρκτική εξέταση ή από προανακριτικές πράξεις του άρθρου 233 παρ. 2 Κ.Π.Δ. Ο όρος «επαρκείς ενδείξεις» σημαίνει ότι εκ του συνόλου των αποδεικτικών στοιχείων πιθανολογείται με βασιμότητα ότι ο κατηγορούμενος είναι ο δράστης του διωκομένου εγκλήματος (βλ. Αθ. Κονταξή υπό άρθρ. 43 και 243 Κωδ. Ποιν.Δικονομ. σελ. 487 επ. και 1553 με παραπομπές σε Χατζάκο, «Περάτωση», σελ. 77).

Οι ως άνω επαρκείς ενδείξεις, σχετικά με την ενοχή του δράστη ορισμένου εγκλήματος διαφέρουν από τις «ενδείξεις» που αναφέρονται στο άρθρο 179 Κ.Π.Δ., ως ένα από τα κυριότερα αποδεικτικά μέσα και αποτελούν κατηγορία των αποδεικτικών μέσων από τα οποία μπορεί να συναχθεί, με βάση τους κανόνες της λογικής η ύπαρξη ή η ανυπαρξία του αποδεικτέου γεγονότος. (Ολ.Α.Π. 9/2001 ΝοΒ 2002.159). Για να κρίνει δε ο εισαγγελέας εάν συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για να ασκηθεί ποινική δίωξη

οφείλει να συνεκτιμήσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που έχουν συγκεντρωθεί από την προκαταρκτική εξέταση ή την προανάκριση και να τα αξιολογήσει σταθμίζοντας, τόσο τα στοιχεία που ενισχύουν τις ως άνω ενδείξεις, όσο και εκείνα που τις αποδυναμώνουν. Επομένως, μετά την τροποποίηση του άρθρου 43 παρ. 1 από τον ν. 3160/2003 εάν συντρέχουν απλές μόνο ενδείξεις ή ευλογοφανείς υπόνοιες δεν είναι νόμιμη η άσκηση ποινικής δίωξης και στην περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας οφείλει, είτε να αρχειοθετήσει την υπόθεση είτε να εκδώσει απορριπτική διάταξη (άρθρ. 43,47 Κ.Π.Δ).

Πριν από τον ν. 3160/2003, για την άσκηση ποινικής δίωξης αρκούσαν απλές ενδείξεις – υπόνοιες ενοχής (βλ. Α. Κονταξή Κωδ. Ποινικής Δικονομίας Δ' έκδοση σελ. 491. επ. και Νικ. Λίβου, Η δικονομική θέση των καθ'ών υφίστανται υπόνοιες περί τελέσεως εγκλήματος Π.Χρον.ΜΕ 1103 επ.).

Τέλος, η απαίτηση της υπάρξεως επαρκών ενδείξεων ενοχής, με την ως άνω έννοια του όρου, για την άσκηση ποινικής δίωξης της περιπτώσεως κακουργημάτων, αναφέρεται στο χρονικό σημείο της άσκησης της ποινικής δίωξης και ενόψει του αποδεικτικού υλικού που έχει συγκεντρωθεί από την προκαταρκτική εξέταση ή τις προανακριτικές πράξεις που έχουν προηγηθεί (βλ. Α.Κονταξή, ο.π. σελ. 493).

Εξάλλου, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 385 παρ. 1 Π.Κ. όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 380, με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος, εξαναγκάζει κάποιον με βία ή με απειλή σε πράξη παράλειψη ή ανοχή, από την οποία επέρχεται ζημία στην περιουσία του εξαναγκαζομένου ή άλλου τιμωρείται: α) σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 390, παρ.1 και 2, αν η πράξη

τελέστηκε με σωματική βία εναντίον προσώπου ή με απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής, β) αν ο υπαίτιος μεταχειρίστηκε βία ή απειλή βλάβης της επιχείρησης του επαγγέλματος, του λειτουργήματός του ή άλλης δραστηριότητας που ασκεί ο εξαναγκαζόμενος ή άλλος ή προσφέρθηκε να παρέχει ή παράσχει προστασία για την αποτροπή πρόκλησης τέτοιας βλάβης από τρίτον, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών. Αν τις παραπάνω πράξεις τέλεσε πρόσωπο που διαπράττει τέτοιες πράξεις, κατά συνήθεια ή κατ' επάγγελμα, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, γ) σε κάθε άλλη περίπτωση τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, τριών μηνών. Από την διάταξη αυτή συνάγεται ότι για την συγκρότηση της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της εκβίασης, το οποίο τιμωρείται ως κακούργημα όταν εμπίπτει στις περιπτώσεις των εδαφίων α' και β' απαιτούνται α) **εξαναγκασμός κάποιου σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή** από την οποία επέρχεται ζημία στην περιουσία αυτού που εξαναγκάζεται, β) **ο εξαναγκασμός να γίνεται με βία ή απειλή ικανή να αποκλείσει το αυτοπροαίρετο της απόφασης,** ήτοι ο εξαναγκασμός έγκειται στην άσκηση βίας ή απειλής δια της οποίας περιάγεται ο άλλος σε τρόμο ή ανησυχία. Στρέφεται δε η βία ή απειλή κατά της ελευθερίας της περιουσιακής διαθέσεως, με σκοπό να καμφθεί η θέληση του εξαναγκαζομένου και να οδηγηθεί σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή μετ' επηρεασμόν και εξουδετερουμένης της ελευθέρας βουλήσεώς του, ουσιαστικώς πειθαναγκαζόμενος να υποκύψει και να αποδεχθεί ακουσίως τις προτάσεις, ενώ η επαπειλουμένη εις βάρος του ενέργεια δεν απαιτείται να είναι παράνομη. Και τούτο διότι εκβίαση συνιστά όχι αυτή καθ' εαυτή η άσκηση εξουσίας ή δικαιώματος, αλλά η απειλή ασκήσεώς τους προς επίτευξη του σκοπού που αναφέρεται στο

άρθρο 385 Π.Κ. Η απειλή μπορεί να είναι ρητή και άμεση, να έχει διατυπωθεί προφορικώς ή εγγράφως, ή και εμμέσως, να έχει μεταβιβαστεί και με άλλον, μπορεί δε να συνίσταται και στην παράλειψη εκπλήρωσης συμβατικής υποχρέωσης, αρκεί να είναι ικανή, να αποκλείσει το αυτοπροαίρετο της απόφασης του εξαναγκαζομένου. Είναι αδιάφορο αν αυτός που διατύπωσε την απειλή ήταν αποφασισμένος να την πραγματοποιήσει ή αν ήταν πραγματοποιήσιμη ή όχι, αρκεί ότι δια της απειλής εξαναγκάστηκε σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή εκείνος, κατά του οποίου στράφηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση η απειλή (βλ. ΑΠ 644/98, ΑΠ 514/74 ΠΧρ. ΚΔ' 759, ΑΠ 258/61 ΠΧρΙΑ' 538, ΑΠ. 484/71, ΑΠ 356/67). Η απειλή μπορεί να στρέφεται κατά οποιουδήποτε εννόμου αγαθού του παθόντος, όπως της προσωπικής ελευθερίας, της περιουσίας, της τιμής και υπολήψεως, της πίστewς και φήμης της επιχειρήσεως, για την εφαρμογή δε της περ. β' η απειλή πρέπει να στρέφεται ειδικώς σε βλάβη της επιχειρήσεως, δηλαδή, του συνόλου πραγμάτων, δικαιωμάτων, άυλων αγαθών και καταστάσεων (όπως φήμη και πελατεία) που οργανώθηκαν σε επιχειρηματική ενότητα για την επίτευξη κερδοσκοπίας. (ΑΠ 1534/2008). Ως απειλή, εξάλλου πρέπει να εννοηθεί η εξαγγελία για την επέλευση κακού στην περιουσία αυτού, στον οποίο απευθύνεται, αν αυτός δεν ενεργήσει ή δεν απέχει από κάποια ενέργεια ή δεν ανεχθεί, σύμφωνα με την διάθεση του απειλούντος. Προϋποθέτει δε αδυναμία του απειλούμενου να αποφύγει τις απειλούμενες ζημιές, οι οποίες αποτρέπονται μόνο με την συμμόρφωσή του στις υποδείξεις του απειλούντος. Εάν ο εξαναγκαζόμενος μπορεί με κάποιον τρόπο να εξουδετερώσει την απειλή και να απαλλαγεί από αυτήν δεν συντρέχει περίπτωση εκβίασης κατά την ως άνω έννοια

(ΑΠ.1720/2008, ΑΠ 419/1990, Ποιν.Χρον.1122). Τέλος, η επαγωγή του κακού, το οποίο προεξαγγέλει η εκβιαστική απειλή αναφέρεται στο προσεχές μέλλον και εξαρτάται από την κυριαρχική θέληση του απειλούντος. Σε κάθε περίπτωση, δεν συνιστά εκβίαση η απειλή κακού που επιδοκιμάζεται από το δίκαιο, αφού την επαγωγή αυτού οφείλει να υπολογίζει ο απειλούμενος (βλ. Κωστή Μπουρόπουλου γ' 290 σημ., Χωραφά Ειδικόν Ποινικόν (1927) σελ. 8 (σημ. 1).

3. Τέλος, κατά το άρθρο 46 παρ. 1 α Π.Κ, με την ποινή του αυτουργού τιμωρείται όποιος με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη που διέπραξε.

Από την διάταξη αυτή προκύπτει ότι η θεληματική πρόκληση και η παραγωγή σε άλλον της απόφασης για την εκτέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε αυτός, μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο. Πρέπει, όμως, ο τρόπος και τα μέσα με τα οποία ο ηθικός αυτουργός προκάλεσε την απόφαση αυτή να εξειδικεύονται, όπως και ο δόλος του ηθικού αυτουργού, που συνίσταται στην θέληση ότι παράγει σε άλλον την απόφαση για να εκτελέσει άδικη πράξη και στη συνείδηση της πράξης που προκαλεί στον ηθικό αυτουργό να εκτελέσει (Α.Π. 280/2007 δημοσίευση στη ΝΟΜΟΣ. Α.Π. 159/2007 δημοσίευση στη ΝΟΜΟΣ, Α.Π. 671/2006 δημοσίευση στη ΝΟΜΟΣ, Α.Π. 560/2005 Ποιν.ΛΟΓ. 2005/515, ΑΠ. 900/2004 Ποιν. ΛΟΓ. Έτους 2004 σελ.1171, ΑΠ. 1469/2003 Ποιν. Χρ. ΝΓ. Σελ. 1073, ΑΠ.64/2003 Ποιν.Χρον. ΝΓ. Σελ. 1070). Για την εννοιολογική συγκρότηση, δηλαδή, και την νόμιμη συνδρομή των όρων της κατηγορίας της ηθικής αυτουργίας σε κακουργηματική εκβίαση, πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια από το αποδεικτικό υλικό που έχει συγκεντρωθεί ο τρόπος και τα μέσα με τα οποία ο ηθικός

αυτουργός προκάλεσε στον φυσικό αυτουργό την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη. Από τις προηγούμενες επισημάνσεις, σαφώς συνάγεται ότι, προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη με βάση όσα αναφέρονται για το αδίκημα της ηθικής αυτουργίας, δεν αρκεί η γενική και αόριστη επίκληση περί πειθούς, φορτικότητας και παραινήσεων (βλ. ΑΠ. 1779/1999, Ποιν. Χρον. 2000(802), ΑΠ., 1124/1988 , Ποιν.Χρ. /1989, ΑΠ. 1668/2005, ΑΠ. 464/2004, ΑΠ. 174/2003, ΑΠ. 1145/2003, ΑΠ. 1539/2003, ΑΠ. 1713/2003 κ.α.), που ο ηθικός αυτουργός άσκησε στον φυσικό αυτουργό για την τέλεση της αξιόποινης πράξης, αλλά πρέπει να έχουν προκύψει σαφείς και συγκεκριμένες επαρκείς ενδείξεις, που να αναφέρονται στον τρόπο και τα μέσα που χρησιμοποίησε ο ηθικός αυτουργός να προκαλέσει την εγκληματική απόφαση στον φυσικό αυτουργό. Ειδικότερα, πρέπει από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού που έχει συγκεντρωθεί από την προκαταρκτική εξέταση ή την προανάκριση να έχουν προκύψει σαφείς και επαρκείς ενδείξεις για τις συγκεκριμένες ενέργειες, με τις οποίες ο φερόμενος ως ηθικός αυτουργός συνετέλεσε καθοριστικά στο να πεισθεί ο συγκεκριμένος φυσικός αυτουργός στην τέλεση του συγκεκριμένου αδικήματος, που υποδείχθηκε από τον ηθικό αυτουργό και αποδέχθηκε ο αυτουργός (ΑΠ. 229/1999 Πράξη και Λόγος ΠΔ. σελ. 168, Γεωργίου Συλίκου, Ηθική Αυτουργία ως μορφής συμμετοχής, Πράξη και Λόγος ΠΔ. 2006 σελ. 608 επ.).

Απαιτείται, δηλαδή, επίκληση και παράθεση συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών που να αναφέρονται σε τι ακριβώς συνίσταται το μέσον με το οποίο προκλήθηκε η απόφαση στον φυσικό αυτουργό, από μέρους του ηθικού αυτουργού, για την τέλεση του ερευνόμενου εγκλήματος. Επιπλέον, για να στοιχειοθετηθεί ηθική αυτουργία σε άδικη πράξη, δεν αρκεί να

υφίσταται οποιαδήποτε επίδραση του ηθικού αυτουργού στη βούληση του αυτουργού, αλλά πρέπει αυτή η επίδραση να είναι και να αιτιολογείται ότι είναι αποφασιστική, καθοριστική και καταλυτική, δηλαδή, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση το συγκεκριμένο πρόσωπο ενήργησε αποφασιστικά, καθοριστικά και καταλυτικά, ώστε ο αυτουργός να σχηματίσει βούληση τέλεσης του εγκλήματος και να εκτραπεί στην τέλεση του εγκλήματος. (βλ. Γ. Συλίκος: Για να στοιχειοθετηθεί ηθική αυτουργία, δεν αρκεί να υφίσταται επίδραση του ηθικού αυτουργού στη βούληση του αυτουργού, αλλά πρέπει αυτή η επίδραση να είναι και να αιτιολογείται, γιατί είναι καθοριστική και αποφασιστική Πράξ. Λογ. ΠΔ., 2001, σελ. 212). Επίσης, πρέπει βάσιμα να πιθανολογείται και να στηρίζεται σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά ότι ο φυσικός αυτουργός δεν θα ήταν δυνατό να λάβει την απόφαση να τελέσει την άδικη πράξη, την οποία ετέλεσε χωρίς την επίδραση του ηθικού αυτουργού (Πράξη Λόγος ΠΔ. ο.π. και ΑΠ 811/2001 ο.π.).

4. Επειδή από όλο γενικά το αποδεικτικό υλικό που συγκεντρώθηκε από την διενέργεια της προκαταρκτικής εξέτασης και, κυρίως, τις καταθέσεις των μαρτύρων Φ. Μανούση, Β. Μάμμης, Ευστρ. Γεωργής, όλα τα ονόματα) τα έγγραφα, (τόσα αυτά που διαβιβάστηκαν από τον 20ό τακτικό Ανακριτή όσο και αυτά που συγκεντρώθηκαν κατά την διάρκεια των εργασιών της Επιτροπής) δεν έχουν προκύψει επαρκείς ενδείξεις, ώστε νόμιμα να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του πρώην Υπουργού Αριστοτέλη Παυλίδη για ηθική αυτουργία στην αποδιδόμενη του Γ. Ζαχαρίου εκβίαση κατά του Φώτη Μανούση.

Από κανένα αποδεικτικό στοιχείο (ούτε και από την κατάθεση του ίδιου του φερομένου ως παθόντα) δεν προέκυψαν περιστατικά

που κατά τα ως άνω (βλ. ανωτέρω υπό στοιχ. 2 και 3) απαιτούνται για τη νομική συγκρότηση όχι μόνο του αδικήματος της ηθικής αυτουργίας, αλλά και αυτής της ίδιας της κακουργηματικής εκβίασης που αποδίδεται στον Π. Ζαχαρίου.

Ειδικότερα, κατά πρώτο και κύριο λόγο, από το ουσιαστικό υλικό που συγκεντρώθηκε στα πλαίσια της παρούσας προκαταρκτικής εξέτασης δεν προέκυψαν καθόλου περιστατικά, που έστω και υπαινικτικά να αναφέρονται σε συγκεκριμένη απειλητική συμπεριφορά του Π. Ζαχαρίου και του Α.Παυλίδη εναντίον του Φ. Μανούση . Μάλιστα, ούτε ο Φ. Μανούσης στην πολύωρη και εξαντλητική κατάθεσή του ανέφερε ή άφησε να εννοηθεί ότι δέχθηκε οποιασδήποτε μορφής απειλές για βλάβη των επιχειρήσεων του ομίλου του.

Αλλά και αν γίνει δεκτό ότι ο Φ. Μανούσης θεωρούσε απειλή για την επιχείρησή του την ανεπιτυχή ή ατελέσφορη κατ' αυτόν έκβαση της συμμετοχής του στους ανοικτούς δημόσιους διαγωνισμούς του Υπ. Αιγαίου της 15.6.05 και 20.11.06 για την ανάθεση των επιδοτούμενων από το Δημόσιο άγονων γραμμών, τότε είναι βέβαιον ότι στην προκείμενη περίπτωση δεν μπορεί να γίνεται λόγος για εκβίαση. Αφ' ενός γιατί προέκυψε ότι και στους δύο διαγωνισμούς πέτυχε να του ανατεθεί η εκτέλεση δημόσιας υπηρεσίας σε ικανοποιητικό αριθμό γραμμών , αφ' ετέρου γιατί η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην υπογραφή της σύμβασης ανάθεσης στην περίπτωση της άγονης γραμμής Καβάλας-Λήμνου-Μυτιλήνης-Χίου-Σάμου και Θεσσαλονίκης-Μυτιλήνης δεν οφείλεται σε χειραγώγηση ή σε επηρεασμό της εξέλιξης της διαδικασίας από τον Ζαχαρίου ή τον Παυλίδη, αλλά σε δικαστικές εμπλοκές, που προέκυψαν από την προσβολή των αποφάσεων που κατακύρωσαν σ' αυτόν την δημόσια υπηρεσία από τους

ανταγωνιστές του. Οι δικαστικές δε αυτές εμπλοκές εξελίχθηκαν, κατά τις προβλέψεις της σχετικής νομοθεσίας. Εξάλλου, τις δυσμενείς αυτές καταστάσεις που όπως προέκυψε δεν τις κατηύθυνε εναντίον του ο Π. Ζαχαρίου ή ο Α. Παυλίδης, τις αντιμετώπισε ο Φ. Μανούσης αποτελεσματικά με την άσκηση ενδίκων μέσων (ένσταση ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής, αίτηση ανακλήσεως ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου). Υπό τα πραγματικά αυτά δεδομένα και με βάση τα όσα έχουν αναπτυχθεί ανωτέρω, σχετικά με την εννοιολογική συγκρότηση του εγκλήματος της εκβίασης (άρθρο 385 Π.Κ.) αβιάστως προκύπτει ότι εις βάρος του Π. Ζαχαρίου και του Α. Παυλίδη αιτιάσεις του Φ. Μανούση είναι νομικά αβάσιμες και δεν μπορούν να υπαχθούν στις ως άνω ποινικές διατάξεις.

Δεν ανέφερε, στην πολύωρη και εξαντλητική κατάθεση του ο Φ. Μανούσης, ούτε καν άφησε να εννοηθεί με κάποιον, έστω υπαινιγμό, ότι δέχθηκε απειλές βλάβης των επιχειρήσεων του ομίλου του.

Αλλά και περαιτέρω ερευνώμενες οι αιτιάσεις του Φ. Μανούση κατά του Π. Ζαχαρίου και Α. Παυλίδη, αποδυναμώνονται πλήρως, με βάση τις εν αρχή του παρόντος αναφερόμενες ουσιαστικές διαπιστώσεις και τα διαλαμβανόμενα σ' αυτές πραγματικά στοιχεία (βλ. ανωτέρω υπό στοιχ. Ι).

Μάλιστα δε και για τους εξής λόγους :

α) δεν προέκυψε από κανένα μάρτυρα ότι ο Φ. Μανούσης είχε περιέλθει σε απόγνωση από συγκεκριμένη εξαναγκαστική ή απειλητική συμπεριφορά του Π. Ζαχαρίου, αλλά από τις εσφαλμένες επιχειρηματικές επιλογές που ο ίδιος είχε κάνει (βλ.καταθέσεις Κανταρά, Πρ. Προέδρου ΣΑΟΣ, Βεντούρη-Προέδρου Ακτοπλόων, Σάραγκα – Επάρχου Λήμνου).

β) Η μεταξύ των Φ. Μανούση και του Π. Ζαχαρίου συνάντηση στο γραφείο του δεύτερου , είναι εντελώς απίθανο να έγινε για να υποκύψει αυτός στις εκβιαστικές απειλές του δευτέρου, δεδομένου του ότι η εικονοσκόπηση του χώρου της συνάντησης αναγγέλλεται σε κάθε επισκέπτη με σχετική επιγραφή στην είσοδο του κτιρίου, και μάλιστα σε περίοπτη θέση. Εξάλλου, ο ίδιος ο Φ. Μανούσης έχει καταθέσει ότι οι κατ' αυτόν ύποπτες συναντήσεις του με τον Ζαχαρίου εγίνοντο σε ένα μικρό και απόμερο καφενείο για λόγους προφυλάξεως.

γ) Ο Φ. Μανούσης καταθέτει, τόσο ενώπιον του Εισαγγελέως Ντογιάκου, όσο και ενώπιον του Ανακριτή, ότι δεν υπήρξε σκοπός βλάβης της επιχείρησης του από τον Π. Ζαχαρίου. Οικονομική βοήθεια του ζητήθηκε και όχι χρηματικό αντάλλαγμα «προστασίας». Ο ίδιος, άλλωστε, βεβαιώνει, ότι με το ποσό των 100.000 Ευρώ, που ισχυρίζεται ότι έδωσε στον Ζαχαρίου, ζητούσε να εξασφαλίσει την ισονομία και την δίκαιη μεταχείριση που παραπονείται ότι δεν του εξασφάλιζε το Υπουργείο Αιγαίου. Απ' αυτό προκύπτει ότι την πρωτοβουλία για την επιδίωξη της βελτίωσης της θέσης του την είχε ο ίδιος και υπ' αυτή την εκδοχή η συμπεριφορά του αυτή δεν συμβιβάζεται με την παθητική στάση, που τηρεί όποιος δέχεται εκβιαστικές απειλές.

δ) Την ισονομία, όμως, αυτή και την δίκαιη αντιμετώπιση του από πλευράς Υπουργείου Αιγαίου μπορούσε να εξασφαλίσει αποτελεσματικά ο ίδιος μόνος του με νόμιμα μέσα (λ.χ. την προσωρινή δικαστική προστασία του ν. 2522/1997 που θεσπίστηκε για να προστατεύει τους συμμετέχοντες σε δημόσιους διαγωνισμούς).

Επομένως, δεν χρειαζόταν τις υπηρεσίες του Ζαχαρίου, ούτε την προστασία που ισχυρίζεται ότι αυτός θα του προσέφερε

και κατ' επέκταση είχε κάθε δυνατότητα να αποκρούσει την προσφορά του Ζαχαρίου και να ενεργήσει κατά τρόπο διαφορετικό από εκείνον που υποτίθεται ότι του ζητούσε ο Π. Ζαχαρίου.

ε) Από τις καταθέσεις μαρτύρων αξιόπιστων (και κατά δήλωση του Φ.Μανούση) βεβαιώθηκε ότι, κατά την προκήρυξη, διενέργεια, κατοχύρωση και την ανάθεση της εκτέλεσης δημόσιας υπηρεσίας στις επιδοτούμενες άγονες γραμμές ο Υπουργός δεν έχει περιθώρια για αυθαίρετες και μεροληπτικές επιλογές.

Ο Ευστρ. Γεωργής βεβαίωσε ότι ο Υπουργός υπέγραφε τις αποφάσεις που του ετοίμαζε εκείνος ως Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Μεταφορών του Υπουργείου, το περιεχόμενο δε καθεμιάς προκήρυξης είχε διαμορφωθεί και εγκριθεί από το Συμβούλιο Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Σ.Α.Σ) στο οποίο συμμετέχουν 27 φορείς (Ενωση Ακτοπλόων , ΠΝΟ, ΕΝΑΕ, Δήμοι κ.α.).

Ήταν, επομένως, αδύνατον ο Υπουργός να μπορεί να επηρεάζει όλους αυτούς τους παράγοντες και να τους χρησιμοποιεί ως πειθήνια όργανά του στον υποτιθέμενο πόλεμο συμφερόντων που δήθεν κινούσε, κατά του Φ. Μανούση, ώστε να καταστήσει αυτόν ευάλωτο στις απαιτήσεις του Π. Ζαχαρίου .

στ) Τα ίδια κατέθεσε ο Β. Μάμμης, Πλοίαρχος του Λιμενικού, σύνδεσμος του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας στο Υπουργείο Αιγαίου.

Όλες οι αποφάσεις και οι ενέργειες του Παυλίδη βεβαιώθηκε ότι εγίνοντο, μετά προηγούμενη γνωμοδότηση του νομικού συμβούλου και της Υπηρεσίας (βλ. κατάθεση Χαραλαμπίδη).

ζ) Ακόμη και για τα παράπονα του Φ. Μανούση αναφορικά με τον διαγωνισμό της 15-6-2005 που δήθεν επλήγησαν τα συμφέροντα του από την αντικατάσταση του πλοίου «Μαρίνα» της

GA FERRIES) με το πλοίο «ΠΗΝΕΛΟΠΗ» του Αλ.Αγούδημου προέκυψε από τις καταθέσεις Γεωργή, Β. Μάμμη, Αλ. Αγούδημου και Απ. Βεντούρη ότι η αντικατάσταση αυτή έγινε κατ' εφαρμογήν του όρου 37 της σχετικής προκήρυξης του διαγωνισμού, που προέβλεπε την αντικατάσταση πλοίου, που αδυνατούσε να εκτελέσει το δρομολόγιο μετά την υπογραφή της σύμβασης ανάθεσης από άλλο ισοδυνάμων προσόντων (μεταφορική ικανότητα κ.λπ.) πλοίο.

η) Βεβαιώθηκε, επίσης, από τον Έπαρχο Λήμνου, κ.Σάραγκα ότι ο Φ. Μανούσης και η ΣΑΟΣ υπήρξαν πηγή δεινών και ταλαιπωρίας για τους κατοίκους του νησιού κατά τον χρόνο που εξυπηρετούσαν με τα πλοία τους «ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ», «NONA ΜΑΙΡΗ», «ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ» τις άγονες γραμμές που επιδοτούσε το Υπουργείο Αιγαίου.

Η από μέρους του Υπουργού βελτίωση των προδιαγραφών συμμετοχής στον διαγωνισμό της 20-11-2006 έγινε κατόπιν πιέσεων που δέχθηκε από τους Δημάρχους και τον Έπαρχο Λήμνου για πιο ασφαλή πλοία (βλ. προδιαγραφές Συνθήκης Στοκχόλμης, μήκος 122 μ., μεγαλύτερη ταχύτητα κ.λπ.).

θ) Ο πρώην Πρόεδρος της ΣΑΟΣ Κανταράς έδωσε την χαριστική βολή στην κλονισμένη αξιοπιστία του Φ. Μανούση . Βεβαίωσε ότι το οικονομικό του ναυάγιο δεν οφείλεται σε εκβιαστικές πιέσεις από μέρους Ζαχαρίου και Παυλίδη (τις οποίες περιέργως ουδέποτε του είχε αναφέρει ο Φ. Μανούσης, παρόλο που ήσαν συνεταίροι), αλλά από τις κακές επιχειρηματικές επιλογές του.

Συγκεκριμένα, κατέθεσε ότι, με μεγάλο ρίσκο, αγόραζε καράβια σε κατάσταση αχρησίας (σκραπ), τα οποία, εν συνεχεία,

τα μετασκεύαζε , χωρίς προηγουμένως να έχει ενδιαφερθεί να τους εξασφαλίσει αντικείμενο έργου.

Αποτέλεσμα αυτών των επιλογών υπήρξε να παραμένουν επί μακρό χρόνο δεμένα στα λιμάνια χωρίς ναύλο, προκαλώντας σ' αυτόν οικονομική αιμορραγία.

Τέλος, ο ίδιος μάρτυρας κατέθεσε ότι με απατηλά μέσα ο Μανούσης πέτυχε να του αποσπάσει σημαντικά χρηματικά ποσά, περίπου 400.000 ευρώ και να τον οδηγήσει σε οικονομική καταστροφή.

ι) Εξάλλου, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, είναι απίθανη η περίπτωση τέλεσης εκβίασης, με μεταχρονολογημένες επιταγές που εκδόθηκαν από την εταιρεία ΔΑΦΝΕΣ Ν.Ε, ενώ αυτή βρισκόταν σε αδράνεια, στερούμενη πλοίων και χωρίς δυνατότητα κάλυψης του ποσού που ανελάμβανε να πληρώσει, με την έκδοση των επιταγών αυτών.

Επίσης, είναι εντελώς παράλογο να δέχεται κάποιος να πληρώνει για «προστασία» 650.000 Ευρώ, προκειμένου να πάρει έργο που θα του απόφερε κατ' έτος 1.000.000 Ευρώ.

Υπό τα δεδομένα αυτά , όχι μόνο δεν συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής, αλλά ούτε καν αμυδρές υπόνοιες τελέσεως του αδικήματος, που αποδίδεται στον Α.Παυλίδη.

Σχετικά, τέλος, με το αδίκημα της ενδεχόμενης, από μέρους του Αριστοτέλη Παυλίδη, ηθικής αυτουργίας σε εκβίαση, που φέρεται να έχει τελέσει ο Π. Ζαχαρίου εις βάρος του Φ. Μανούση , πρέπει να επισημανθεί ότι δεν νοείται ηθική αυτουργία σε ανύπαρκτη, κατά τα ανωτέρω, εκτιθέμενα εκβίαση. Κατά πάσα δε περίπτωση, δεν είναι πάντοτε αναγκαία η ύπαρξη ηθικής αυτουργίας σε κάθε εκβίαση. Αλλά ακόμη κι αν ήθελε υποτεθεί ως αληθής ο ισχυρισμός του Φ. Μανούση ότι, πραγματικά,

παρέδωσε στον Π. Ζαχαρίου το ποσό των 100.000 ευρώ και τις επιταγές, εν τούτοις από καμία μαρτυρική κατάθεση, ακόμα και του ίδιου του κ. Μανούση, προκύπτει ότι ο Α. Παυλίδης ανάγκασε τον Ζαχαρίου, με πειθώ και φορτικότητα, να τελέσει την άδικη πράξη της εκβίασης, εις βάρος των εταιριών του κ. Μανούση και του ίδιου. Επομένως, διόλου δεν στοιχειοθετείται η κατηγορία της ηθικής αυτουργίας στο πρόσωπο του Αρ. Παυλίδη για το αδίκημα της εκβίασης.

ια) Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, σαφώς προκύπτει ότι είναι αδύνατον να έχει περιέλθει σε τόσο δεινή οικονομική δυσπραγία, ένας επιχειρηματίας, του οποίου (όπως ο ίδιος ισχυρίστηκε ενώπιόν μας), μόνο κατά το ¼ η επιχειρηματική δραστηριότητα στηρίζεται στην εκτέλεση επιδοτούμενων δρομολογίων, απλώς και μόνο επειδή συνέβη να καθυστερήσει για μερικούς μήνες η υπογραφή της σύμβασης ανάθεσης σ' αυτόν των κρίσιμων δρομολογίων. Προφανώς, είτε οι διαβεβαιώσεις του στην Επιτροπή για το ότι η επιχειρηματική δραστηριότητά του κατά τα ¾ αφορούσε εκμετάλλευση ελευθέρων γραμμών είναι αναληθείς, είτε τα όσα υποστήριξε για την δεινή οικονομική του κατάσταση, (που τον εξανάγκασε δήθεν η συμπεριφορά του Ζαχαρίου να περιέλθει), δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Πάντως, η κατάθεσή του ενώπιον της Επιτροπής είναι μειωμένης αν μη και αμελητέας αξιοπιστίας, αφ' ενός μεν γιατί αναιρείται από τις καταθέσεις ανεπηρεάστων μαρτύρων αμφοτέρων των πλευρών (βλ. καταθέσεις Μάμμη, Ευστρ. Γεωργή, Βεντούρη, Κανταρά, Σ. Αθανασίου, κ.α.) αφ' ετέρου δε, διότι με τον έλεγχο των λογαριασμών που διενεργήθη από τους εμπειρογνώμονες της Τράπεζας της Ελλάδος (Γεωργάρα και Βλυσίδα), απεδείχθη ότι, κατά τη στιγμή που παραπονείται για εκβίαση, τόσο αυτός

όσο και η οικογένειά του διαθέτουν ικανότατους πόρους. Χαρακτηριστική απόδειξη της αναξιοπιστίας του είναι και η ψευδής κατάθεσή του για το ότι δήθεν εξασφάλισε τις 100.000 ευρώ με προεξόφληση επιταγών, ενώ απεδείχθη ότι πραγματοποίησε ανάληψη από τραπεζικό λογαριασμό με υπερεπαρκή διαθέσιμα.

Αλλά, πέραν αυτών, δεν προέκυψε, επίσης, κάποιο συγκεκριμένο πραγματικό περιστατικό, που να επιτρέπει, κατά λογική κρίση, την πιθανολόγηση συγκεκριμένου τρόπου, συγκεκριμένου μέσου, αλλά και των λοιπών περιστάσεων που απαιτούνται, για να γίνει δεκτή η ύπαρξη ενδείξεων ενοχής εις βάρος του Α. Παυλίδη για ηθική αυτουργία στην τέλεση της εκβίασης που αποδίδεται στον Π. Ζαχαρίου εναντίον του Φ. Μανούση.

IV. ΣΥΝΟΨΗ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ

Εξ όλων όσα λεπτομερώς ιστορήθηκαν, αξίζουν ιδιαιτέρας εξάρσεως, ότι:

- **Δεν παρασχέθηκε καμία απολύτως απάντηση** σε καίρια ερωτηματικά (π.χ. πώς ένας «ξύπνιος» άνθρωπος, όπως περιγράφεται ο Ζαχαρίου, αποφάσισε να χρηματισθεί, δια μεταχρονολογημένων τραπεζικών επιταγών - οι οποίες, τελικώς, δεν εμφανίσθηκαν προς πληρωμή -, στο - γνωστό σ' αυτόν - επαγγελματικό γραφείο του χρηματίσαντος, και, μάλιστα, υπό την κάλυψη «κάμερας», με σχετική προειδοποιητική πινακίδα; - **γιατί** δεν κατήγγειλε ο Μανούσης

την συμπεριφορά Ζαχαρίου, στον ίδιο τον Παυλίδη, με τον οποίο ισχυρίζεται ότι ήσαν φίλοι; - **γιατί** δεν μνημόνευσε όλα αυτά τα γεγονότα στην επιστολή, που ισχυρίζεται ότι απέστειλε στον Πρωθυπουργό;).

- **Είναι προφανής η αναξιοπιστία του Μανούση** (αποδεικνύεται, πάντως του αποδίδονται, μεταξύ των άλλων, και ότι: εδήλωσε ψευδώς, ενώπιον των αρμοδίων αρχών, ότι το συγκεκριμένο πλοίο δεν οφείλει, σε ασφαλιστικά ταμεία – το πλοίο του μπορούσε, δήθεν, να επιτύχει την αξιούμενη ταχύτητα – χρησιμοποίησε επανειλημμένως ανυπόγραφα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου των Εταιρειών του – ενέπλεξε τον Τριομμάτη, με τον οποίον δεν είχε ποτέ συναλλαγή κ.λ.π.)
- **Αποδείχθηκε**, εν μέσω πολλαπλών και καταλυτικών αντιφάσεων, **ότι ο Μανούσης, διαρκώς, μεταβάλλει θέσεις**, αναλόγως με εκείνο, το οποίο νομίζει ότι τον εξυπηρετεί, κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Έτσι, ερωτώμενος ο Μανούσης, γιατί δεν προσημείωσε τα χρήματα ή γιατί δεν επεδίωξε, με κάθε τρόπο να συναντήσει τον Παυλίδη, απήντησε, ενώπιον μεν της Επιτροπής μας, ότι τούτο έπραξε για να μην πλήξει την Κυβέρνηση (ο ίδιος όμως επανειλημμένως ετόνισε ότι έχει διακόψει επί δεκαπενταετίας οποιαδήποτε επαφή με τη Νέα Δημοκρατία), στον Πρόεδρο δε της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, κ. Καραμάριο, «δεν μπορώ να το κάνω αυτό, γιατί θα κάψω τα στοιχεία που έχω».

- Εξ' άλλου, πλήρως αποδομήθηκαν οι αιτιάσεις που διατυπώθηκαν, σχετικά με: α) την, δήθεν, **αντίφαση των καταθέσεων** Αριστοτέλη Παυλίδη, προς εκείνες του αδελφού του Αναστασίου και της θυγατέρας του Αγγελικής, αναφορικά με το τίμημα (ο Αριστοτέλης Παυλίδης διευκρίνισε, εξ' αρχής, ότι τα όσα κατέθεσε στον Εισαγγελέα αναφέρονται στην αντικειμενική αξία του αγορασθέντος ακινήτου, ποσού Ε 155.000), ενώ έχει, ήδη, κριθεί (**Βουλ. Συμβ. Πλημμ. Αθ. 2626/2000, Ν/2000, 371**), ότι ο φορολογούμενος υποχρεούται ν' αναγράφει, στις σχετικές δηλώσεις για τον υπολογισμό του καταβλητέου φόρου, τα στοιχεία, βάσει των οποίων διαμορφώνεται από τον αντικειμενικό προσδιορισμό η αξία του μεταβιβαζόμενου επαχθώς ακινήτου, δεν υφίσταται δε υποχρέωσή του για την αναγραφή του πραγματικού τιμήματος, ακόμη και αν τούτο είναι υπέρτερο του αντικειμενικώς προσδιοριζόμενου, ούτε διαπράττει αυτός, ενεργών κατά τον τρόπο τούτο, αξιόποινη πράξη, και β) **την νομιμότητα της όλης διαδικασίας** της προκηρύξεως και αναθέσεως της εκμεταλλεύσεως της κρίσιμης γραμμής (οι υπηρεσιακοί παράγοντες **Μάμμης και Γεωργής** περιέγραψαν με ενάργεια την τηρηθείσα διαδικασία και κατέδειξαν την πλήρη νομιμότητα όλων των σταδίων αυτής, ενώ ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους Χαραλαμπίδης επαίνεσε την περισσή πρόνοια Παυλίδη να ζητήσει από αυτόν και γνωμοδότηση (την οποία ο Παυλίδης αποδέχθηκε και ετήρησε), που επικυρώθηκε αργότερα από την ολομέλεια του δικαστηρίου του, αλλά και από άλλα δικαστήρια).
- Όταν απεστάλησαν οι επίμαχες φωτογραφίες (Απρίλιος 2007), η Εταιρεία του Μανούση είχε ήδη, από τετραμήνου,

ανακηρυχθεί η μοναδική μειοδότηρια του διαγωνισμού της 20.11.2006 και, επομένως, αποκλείεται αυτές να εστάλησαν από τον Μανούση για να σταματήσει, όπως ισχυρίζεται, να αδικείται.

- Αποδείχθηκε, ότι εκ των 37 διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν για την εκτέλεση επιδοτούμενων δρομολογίων άγονων γραμμών, κατά τη διάρκεια της υπουργίας Παυλίδη, κατακυρώθηκαν στο Μανούση οι 12. Παρά ταύτα, όμως, αυτός θεωρεί εαυτόν αδικούμενον και καταγγέλλει.
- Μόλις ο Μανούσης κλήθηκε από την κλαδική του Ένωση να παράσχει εξηγήσεις, για όσα κατήγγειλε, έσπευσε να υποβάλει την παραίτησή του, όχι μόνο από τη διοίκηση, αλλά και από απλό μέλος αυτής.
- Δεν προέκυψε στοιχείο που να συνδέει την όποια, επί του προκειμένου, δραστηριότητα του Ζαχαρίου, με τον Παυλίδη.
- Το Δημόσιο, όχι μόνο δεν ζημιώθηκε από την ανάθεση εκτελέσεως δρομολογίου στο πλοίο ΠΗΝΕΛΟΠΗ, αλλά, αντίθετα, κέρδιζε 2.500 ευρώ, ανά δρομολόγιο.
- Οι αποφάσεις του Παυλίδη, επί των δρομολογίων αυτών, αποδείχθηκε ότι λαμβάνονταν μετά από προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου νομικού συμβούλου του Υπουργείου.
- Ο Μανούσης, επιμόνως ερωτώμενος, απήντησε κατηγορηματικά ότι δεν εκβιάστηκε.
- Δύσκολα καθίσταται πιστευτός ο ισχυρισμός του Μανούση, ότι θα πλήρωνε «προστασία» 650.000 ευρώ, για να αναλάβει την εκτέλεση έργου, το οποίο θα του απέφερε, τελικώς, 1.000.000 ευρώ.

- Εξάλλου , ούτε το πόρισμα της Τράπεζας της Ελλάδος, ούτε και οι δύο εκ των συντακτών αυτού, εξεταζόμενοι, κατέθεσαν κάτι μεμπτό, σε βάρος του Αριστοτέλη Παυλίδη.
- Τα τρία σημεία του πορίσματος τούτου, περί των οποίων γίνεται ιδιαίτερη μνεία σ' αυτό, ανετράπησαν πλήρως, ενόψει του ότι: α) και ο λογαριασμός της Αικατερίνης Νασιάκου – Παυλίδου στην Αμερική αποδείχθηκε (προσήχθησαν, μάλιστα, και σχετικά παραστατικά) β) και δικαιολογήθηκε πλήρως, εξ εγγράφων, το ποσό των 129.000 ευρώ, που κατετέθη την 17/4/2009, στο λογαριασμό του Αντωνίου, ο οποίος επώλησε το διαμέρισμα στη θυγατέρα Παυλίδη (τούτο αποτελούσε το τίμημα της, εκ μέρους αυτού, πωλήσεως, άλλου ακινήτου, κατά την αμέσως προηγούμενη μέρα), αλλά γ) και παρασχέθηκαν, για πολλοστή φορά λεπτομερείς εξηγήσεις περί του τιμήματος της κρίσιμης αγοραπωλησίας, την οποία συνήψε η θυγατέρα Παυλίδη.
- Περαιτέρω, από τα προσκομισθέντα, εκ μέρους του Αναστασίου Παυλίδη, συμφωνητικά, πλήρως αποδείχτηκε η νομιμότητα της συναλλαγής του με τον Χρυσοχοϊδη, καθώς και οι, προς εξυπηρέτηση αυτής, τραπεζικές εμβάσεις του τελευταίου ,προς τον πρώτο.
- Επίσης, και ο μάρτυς Ρούτσης εξήγησε και τεκμηρίωσε πλήρως την κοινωνική και οικονομική του σχέση με τον Αναστάσιο Παυλίδη, ο οποίος, με τη σειρά του, εξεταζόμενος, επιβεβαίωσε τα ανωτέρω και αναφέρθηκε εκ νέου στα σημεία, τα οποία αφορούν αυτόν και την όλη εμπορική του δραστηριότητα.

ΠΟΡΙΣΜΑ

Δεν προέκυψαν, λοιπόν, οι ενδείξεις που αξιώνει ο νόμος, προκειμένου να στηριχθεί, σε βάρος του Αριστοτέλη Παυλίδη, η κατηγορία της ηθικής αυτουργίας σε εκβίαση, τελεσθείσα από δράστη (κατηγορούμενος Παναγιώτης Ζαχαρίου), που μεταχειρίστηκε απειλή βλάβης της επιχείρησης, που ασκεί ο εξαναγκαζόμενος (Φώτιος Μανούσης), και, μάλιστα, κατ'επάγγελμα κατά συνήθεια και κατ' εξακολούθηση, γι' αυτό και δεν πρέπει ν' ασκηθεί κατ' αυτού ποινική δίωξη.

Άλλωστε, το ότι η κατηγορία της εκβίασης και της ηθικής αυτουργίας σ' αυτήν δεν στοιχειοθετούνται, δεν αποτελεί μόνον γνώμη της πλειοψηφίας της Επιτροπής μας. Έχουν, ήδη, συνταχθεί με αυτήν και άλλοι κοινοβουλευτικοί, τόσο εκτός της επιτροπής (π.χ. **Μαυρ. Βορίδης**, Βουλευτής ΛΑΟΣ, «...Η υπόθεση της εκβιάσεως θεωρούμε ότι είναι εξαιρετικά αδύναμη από πλευράς στοιχείων. Δηλαδή τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίσθηκαν από την πλευρά του καταγγέλλοντος κ. Μανούση είναι κατά την γνώμη μου αναιμικά.....» Real FM, σε «Έθνος» 22-4-09), όσον και εντός αυτής (**Νικ. Τσούκαλης**, Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ «.....Δεν με καλύπτει η ηθική αυτουργία για τον κ. Παυλίδη για την εκβίαση..... Ή λοιπόν μιλάμε για συναυτουργία ή για τίποτα.... Η δική μου εκτίμηση, η καθαρά νομική, ήταν για συναυτουργία του κ. Παυλίδη, όχι για ηθική αυτουργία....» - Α' διάσκεψη της Επιτροπής μας, 22-4-09 - **Αθαν. Πλεύρης**, Βουλευτής ΛΑΟΣ «..... Εάν ήμουν – και θέλω να είμαι απόλυτα ειλικρινής κύριε Πρόεδρε – αυτή τη στιγμή ο τελικός

δικαστής, με αυτά τα στοιχεία εάν έπρεπε να πει αθώος ή ένοχος δεν θα έλεγε ένοχος.....» -«.....Κατά την άποψή μου εδώ πέρα δεν υπάρχει θέμα εκβιασμού. Κατά την άποψή μου, υπάρχει θέμα παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας.....» (στην αυτή Διάσκεψη της Επιτροπής μας).

Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικοί εκάστοτε όροι, προκειμένου να περιγραφεί η δυνατότητα της Επιτροπής να επέμβει επί του χαρακτηρισμού του κατηγορητηρίου (πχ **«λεγομένη διεύρυνση του κατηγορητηρίου»**, Τσούκαλης, συνεδρίαση της 22/4/09, σελίς 90 ή **«προσθήκη νέων αδικημάτων πέραν του κυρίου»**, Ρήγας, την αυτήν συνεδρίαση, σελίς 41 ή **«μεταβολή του κατηγορητηρίου»** κ.λπ.).

Ανεξαρτήτως, όμως, του όρου που χρησιμοποιήθηκε (πάντως, περί διευρύνσεως κατηγορίας, συνηθίζεται να γίνεται λόγος, οσάκις συντρέχει νόμιμη περίπτωση επεκτάσεως του κατηγορητηρίου και σε άλλους συμμετόχους, περί της οποίας πάντως δεν πρόκειται εδώ), ένα είναι βέβαιο, ότι υπάρχουν, ανυπέρβλητα νομικά κωλύματα, που ακυρώνουν την δυνατότητα μια τέτοιας «μεταβολής» της κατηγορίας. Εκκινώ τον συλλογισμό μου, με δύο παραδοχές:

- Σύμφωνα, με το άρθ. 5 παρ. 3 του Ν. 3126/2003 «Ποινική Ευθύνη των Υπουργών» **«Η Επιτροπή έχει όλες τις αρμοδιότητες του Εισαγγελέα Πρωτοδικών, όταν αυτός**

ενεργεί προκαταρκτική εξέταση....». Ενώ, και κατά το άρθρ. 156 παρ.4 του ισχύοντος Κανονισμού της Βουλής, ***«Η Επιτροπή έχει όλες τις αρμοδιότητες του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, όταν αυτός διενεργεί προκαταρκτική εξέταση.....»***

- Εξ' άλλου, το άρθρ. 31 του Κωδ. Ποιν. Δικον. (όπως τούτο ισχύει σήμερα, μετά την τροποποίηση αυτού, δια του άρθρ. 5 του Ν. 3346/2005) περιγράφει τα δικαιώματα του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και εκείνο της διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης, καθώς και τον τρόπο διεξαγωγής αυτής.

Εάν, λοιπόν, δεν παρεμβαλλόταν πολιτικό πρόσωπο, οι διατάξεις αυτές θα λειτουργούσαν ανεμπόδιστα και στην παρούσα υπόθεση.

Εδώ, όμως, εμπλέκεται και πολιτικό πρόσωπο (ο Βουλευτής Αριστοτέλης Παυλίδης, ο οποίος τότε ήταν Υπουργός), στοιχείο που εφελκύει την εφαρμογή του Νόμου περί ευθύνης Υπουργών, αλλά και του Κανονισμού της Βουλής.

Εξ' αρχής, λοιπόν, προκύπτει θέμα σχέσεων του άρθρ. 31 Κώδ. Ποιν. Δικον., προς το άνω διπλό νομοθετικό καθεστώς, που διέπει τους Υπουργούς- Βουλευτές και, ειδικότερα, πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα ***πώς*** και μέχρι ***πού*** εφαρμόζεται το άρθρ. 31 Κωδ. Ποιν. Δικον., όταν η προκαταρκτική εξέταση αφορά Υπουργό – Βουλευτή. Επ' αυτού, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

A. – Το ισχύον Νομοθετικό (περί Υπουργών και Βουλευτών) πλαίσιο συνιστά ειδική ρύθμιση, σε σχέση με το άρθρ. 31 Κωδ.Ποιν. Δικ., και ως τέτοια υπερισχύει του τελευταίου.

Έτσι, λοιπόν, παρά το ότι η ισχύουσα (περί Υπουργών-Βουλευτών) νομοθεσία αναγνωρίζει, κατά τ' άνω, στην Επιτροπή μας τις αρμοδιότητες του Εισαγγελέα Πρωτοδικών, όταν αυτός ενεργεί προκαταρκτική εξέταση, εν τούτοις, η εκ μέρους της, άσκηση αυτών (αρμοδιοτήτων) δεν δύναται να θεωρηθεί άνευ ορίων και άνευ όρων. Τα όριά της εξειδικεύονται από την ίδια αυτή (περί Υπουργών-Βουλευτών) νομοθεσία και τον σκοπό θεσπίσεώς της. Ενίσχυση του συλλογισμού μας αυτού (ότι δηλ. οι εισαγγελικές αρμοδιότητες, που ασκεί η Επιτροπή μας, δεν είναι απολύτως ταυτόσημες με εκείνες που αφορούν κοινή υπόθεση) αποτελεί και το γεγονός, ότι, ενώ επί των τελευταίων (κοινών υποθέσεων) την ποινική δίωξη ασκεί τελικώς ο Εισαγγελέας, επί υποθέσεων που εμπλέκεται πολιτικός, το δικαίωμα τούτο δεν ασκείται από την Επιτροπή μας (παρά τα εισαγγελικά της καθήκοντα), αλλά από την Ολομέλεια της Βουλής.

B. – Αρκεί, ακόμη και μία πρώτη προσέγγιση των ανωτέρω δύο (περί Υπουργών-Βουλευτών) νομοθετικών κειμένων, για να μας πείσει ότι, σ' αυτά, αποτυπώνεται έντονα η εξιδιασμένη μέριμνα και η ανύστακτη φροντίδα του διαχρονικού νομοθέτη να προσδιορίζει *η Ολομέλεια της Βουλής, και μόνον αυτή*, την αξιόποινη πράξη και την παραβιασθείσα διάταξη. Γι' αυτό, και η Νομοθεσία αυτή αξιώνει εμφαντικά, στη σχετική αίτηση- πρόταση για την κίνηση της διαδικασίας ποινικής δίωξης, να γίνεται **«συγκεκριμένη αναφορά στα στοιχεία της αξιόποινης πράξης**

και μνεία των διατάξεων που παραβιάστηκαν.....» (άρθρ. 5 παρ. 1 Ν. 3126/2003 «ποινική ευθύνη των Υπουργών», ενώ και η αντίστοιχη διάταξη του άρθρ. 154 παρ. 3 του Κανονισμού της Βουλής απαιτεί η αίτηση-πρόταση αυτή να προσδιορίζει «με σαφήνεια τις πράξεις ή τις παραλείψεις, που σύμφωνα με τον νόμο για την ευθύνη των Υπουργών είναι αξιόποινες και να μνημονεύει τις διατάξεις που παραβιάστηκαν.....».

Είναι, λοιπόν, προφανές, ότι ο νομοθέτης αξίωσε, για τις πράξεις, περί των οποίων θα παραπεμφθεί ο Βουλευτής, καθώς και για τις φερόμενες ως παραβιασθείσες διατάξεις να αποφασίζουν 151 Βουλευτές (δηλαδή, η απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών, κατ' άρθρο 155 παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής) και όχι 7 (δηλαδή, η πλειοψηφία της Ειδικής Επιτροπής μας).

Εάν, λοιπόν, αποδεχθούμε την δυνατότητα μεταβολής της κατηγορίας από την Επιτροπή μας, αυτή η αποκλειστικότητα της Ολομέλειας της Βουλής καταργείται και παραβιάζεται κατάφωρα το γράμμα και το πνεύμα των διατάξεων αυτών.

Ανεπίτρεπτη, λοιπόν, παρίσταται, για τον θεσμικό τούτο λόγο, η, οιαδήποτε και για κάθε λόγο, εκ μέρους της Επιτροπής μας, μεταβολή της κατηγορίας.

Γ. – Περαιτέρω, η Απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής και η επ' αυτής στηριχθείσα υπ' αριθμ. 3666/7.4.2009 Απόφαση του Προέδρου της Βουλής, με τις οποίες συστήθηκε η Επιτροπή μας,

μας παρέσχε ρητή και σαφώς καθορισμένη εντολή, να διενεργήσουμε δηλ. προκαταρκτική εξέταση **«..... για την ενδεχόμενη τέλεση, από τον πρώην Υπουργό Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, Αριστοτέλη Παυλίδη, του αδικήματος της ηθικής αυτουργίας σε εκβίαση τελεσθείσα από δράστη (κατηγορούμενος Παντελής Ζαχαρίου) που μεταχειρίστηκε απειλή βλάβης της επιχείρησης που ασκεί ο εξαναγκαζόμενος (Φώτιος Μανούσης) κατ' επάγγελμα, κατά συνήθεια και κατ' εξακολούθηση.....»** .

Δεν μας δόθηκε, λοιπόν, η εντολή να ερευνήσουμε απλώς, εάν ο Αριστοτέλης Παυλίδης τέλεσε, κατά το κρίσιμο διάστημα, κάποια αξιόποινη πράξη (γενικώς και αφηρημένως), αλλά μόνον εκείνη της **ηθικής αυτουργίας σε εκβίαση**.

Τυχόν, λοιπόν, μεταβολή του κατηγορητηρίου, εκ μέρους μας, θα συνεπαγόταν υπέρβαση της εξουσίας μας και θα θεμελίωνε αναιρετικό λόγο, αφού τα δεκτά γενόμενα πραγματικά περιστατικά θα συνιστούσαν αξιόποινη πράξη διάφορον εκείνης, που καταγγέλθηκε εξ αρχής. Και για τον λόγο τούτο, λοιπόν, δεν είναι επιτρεπτή η μεταβολή της κατηγορίας.

Δ. – Εν πάση περιπτώσει, τυχόν μεταβολή της κατηγορίας (δηλ. δυνατότητα εξετάσεως, εκ μέρους μας, του ενδεχομένου της διαπράξεως (και) άλλων αδικημάτων, εκ μέρους του Αριστοτέλη Παυλίδη και, στη συνέχεια, μεταβολή της κατηγορίας) θα έπασχε αθεράπευτα, αφού θα διενεργείτο, άνευ της αναγκαίας προδικασίας (η Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή μας εξετάζει

και αποφαίνεται, μόνον επί των όσων –αδικημάτων και των διατάξεων που τα προβλέπουν- περιλαμβάνει και επικαλείται η βουλευτική αίτηση-πρόταση, κάτι που δεν θα συνέβαινε τότε εδώ).

Η επίκληση της συνδρομής πολιτικών λόγων και κριτηρίων, προκειμένου να δικαιολογηθεί η «μεταβολή» της κατηγορίας, όχι μόνο δεν αρκεί, αλλ' ουδέ καν συγχωρείται.

Πριν, λοιπόν, εξετάσουμε τυχόν διάπραξη, εκ μέρους του Αριστοτέλη Παυλίδη, και αδικημάτων άλλων (πλην εκείνου της ηθικής αυτοουργίας σε εκβίαση), θα πρέπει να αποφανθούμε, εάν έχουμε τέτοια δυνατότητα. Αφού, όμως, τέτοια δυνατότητα δεν παρέχεται σ' εμάς, από το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, ευθέως συνάγεται ότι

δεν είναι, επιτρεπτή η μεταβολή της κατηγορίας και η, καθ' οιονδήποτε τρόπο και για οποιοδήποτε λόγο, μεταβολή- επέκταση του κατηγορητηρίου, από την Επιτροπή μας.

Και όλα αυτά, ανεξαρτήτως του εάν : α) στοιχειοθετούνται όντως, κατά την υποκειμενική και αντικειμενική τους υπόσταση, τα αδικήματα που επικαλείται η μειοψηφία και β) είναι επιτρεπτή η συρροή τους.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Εν πάση περιπτώσει και πέρα από τα εύλογα ρητορικά ερωτηματικά, ότι δηλαδή «....**Ο λαός των Δωδεκανήσων, αν αυτός είναι ο Παυλίδης, τι είδους λαός είναι; Δεν ξέρει; Δεν γνωρίζει; Περίμενε τον κ. Μανούση για να πληροφορηθεί; .....**» (Απ. Κακλαμάνης, στη συζήτηση της 6/4/09, ενώπιον της Ολομέλειας, για την σύσταση της Ειδικής Επιτροπής), **εναπόκειται στην Ολομέλεια της Βουλής η αξιολόγηση κάποιων άλλων γεγονότων, που αφορούν αυτήν την υπόθεση** (π.χ. ο Αριστοτέλης Παυλίδης, μετά την αποκάλυψη της υποθέσεως, αντί να απομακρύνει τελικά τον Ζαχαρίου, τον παύει μεν από την θέση του Δ/ντή του γραφείου του, αλλά την επόμενη ημέρα τον επαναπροσλαμβάνει με άλλη ιδιότητα) **τα οποία, ενώ στερούνται ποινικής σημασίας, εν τούτοις, μπορεί να παράσχουν αφορμή, ώστε να θεωρηθεί ότι η συγκεκριμένη πολιτική συμπεριφορά του Αριστοτέλη Παυλίδη, αποκλίνει από την επιθυμητή.**

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ

ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΟΣ